

საბჭოთა სელოვნება

ISSN 0132-1307

საბჭოთა
სელოვნება
0132-1307

1979 12^x

ვილიამ ფოლკნერი
ალბერ კამიუ

„მოლოზნის კემპიში“

ფოლკნერმა პოლიციური რომანი ანტიკურ ტრაგედიას შეუერთაო, განაცხადა ანდრე მალრომ, „სამლოცველოს“ თაობაზე რომ წერდა. მართლაც ასეა? ყოველ ტრაგედიისში („ჰამლეტსა“ და „მეფე იდიოსსიცი“) ხომ არის რაღაც პოლიციური რომანისა. ფოლკნერმა ეს იცის და არ თაყილობს დღევანდელი გაზეთებიდან თავისი არამზადებისა და თავისი გმირების გადმოღებას, ჩემის აზრით, „მოლოზნის რეჟიემი“ თანამედროვე ტრაგედიის ერთ-ერთი ასეთი ნუმიოთი მოვლენაა.

„მოლოზნის რეჟიემი“ ორიგინალში პიესა არაა, არამედ დიალოგებიანი რომანია. ოღონდ კი აქვს დაძაბული დრამატული სიუჟეტი. ჯერ ერთი იმიტომ, რომ თქვენს წინაშე თანდათან იხსნება საიდუმლო და ტრაგიკულ დასასრულს მოვლით სულ. და მეორეც — კონფლიქტი, როცა პერსონაჟები ჩვილის გვამთან ებრძვიან თვითნებ-ილიბალს, შეიძლება მხოლოდ ამ ბელ-ილიბალიან შეგუებით მოგვარდეს.

ფოლკნერი ჩვენი დროის უდიდესი ამერიკელი მწერალია, მაგრამ „რეჟიემის“ ინსცენირება მხოლოდ ამიტომ არ მოვიტყვებ, სა-თეატრო სცენის საშუალებით თანამედროვე ტრაგედიის გადმოცემის პრობლემამ გამიტყვა. ფოლკნერმა ამ ნაწარმოებით დაგვახლოვა იმ დროისთან, როდესაც ტრაგედია ჩვენს ისტორიაში მოიხდის თავისი მოვალეობას და თანამედროვე თეატრის სცენაზე გამოვა.

„რეჟიემის“ გმირები ჩვენს თანამედროვენი, მაგრამ ანტიკური გმირების დარდ მათაც სდევნის იგივე ბედისწერა, რომელმაც სიცოცხლე მოუწაფა ელექტრასა და ორესტეს. მხოლოდ დიდ შემოქმედს თუ შეეძლო ჩვენს თანამედროვე საცხოვრისში გამოეთქვა ასეთი ნაღველი და გულსტიკილი დამკრიბულისა. შემთხვევითი ისიც არაა, რომ ამ პიესაში ფოლკნერის თავისებურების გამოზატყველია ზანვის ქალი — შველელი და მკვაჩი. ასეთი კონტრასტი სრულად წარმოაჩენს „რეჟიემის“, საერთოდ ფოლკნერის მთელი შემოქმედების ჰუმანიზმის სიღრმეს.

ალბერ კამიუ

პირველი პირობი

- მოსამართლე
- ნენსი მანიოლუ
- გვიან სტივენსი
- თემალ სტივენსი
- პოუენ სტივენსი
- გუბერნატორი
- პატერი
- ბატონი ტაბისი

პირველი მოქმედება

პირველი სურათი

სასამართლო. 13 ნოემბერი, 17 საათი და 30 წუთი. ფარდა დაშვებულია. თანდათან ნათდება რამა.

კ ა ც ი ს მ ა. (ფარდის უკან). ბრალდებული, აღეკიო!

ფარდა იხსნება და გახსნილიანვე ბრალდებულისთვის განუთვინილ შემოტიბრულ ალაგას მოთავსებული სკამიდან წამოდგება ნენსი მანიოლუ. მაუერებელი ხედავს მოსამართლის მაგიდას, რომელსაც სცენის მარცხენა ნაწილიდა უკავია. ხოლო მარჯვენა, დაბა-

ლი ადგილი სცენისა, ბნელში რჩება. სცენის მარცხენა მხარე პროექტორის შუქითაა განათებული. ეხე იგი, სასამართლო დარბაზის ის ნაწილი მოჩანს, მოაჩრამდე რომაა და მსაჯულებს დასწრე ხალხისგან ჰკოფს. მოსამართლის, ნაფიცი მსაჯულების, სასამართლო აღმარდებულების (მცველების), პროკურორისა და ადვოკატ გვიან სტივენსის დანახვაა შეიძლება. ბრალდებული დგას, ოცდაათ წელს მიღწეული ზანვის ქალი. თუმცა შეიძლება ოცი და ორმოცი წლისაც იყოს. სახე აქვს შვიდი, არაფრისმოქმელი, თითქოს ფიტრანი. მეტად ტანმალაი მოჩანს ქალი, რაკიდა ამაღლებულ ადგილზე დგას. ყველა მას უუერებს, ის კი — არავის, მარტოდმოუფიციო შორს, სიცარიელეში რაღაცას მისცემია. სამარისებური მღუმარებაა დარბაზში. ყველას მისთვის მიუპყრია შურა.

მ ო ს ა მ ა რ თ ლ ე. ნენსი მანიოლუ, განაჩენის გამოცხადებამდე სასამართლო გეკიობება: გუროთ თუ არა რამე თქვით თქვენს სასარგებლოდ?

ნენსი არ პასუხობს, გაუნჩრეკულად დგას, თითქოსდა არაფერი გაგონია.

მ ო ს ა მ ა რ თ ლ ე. მოგაგონება: განაჩენის გამოტანის შემდეგ კელარაფერის ტყუილად, კინი არ მოგვემთ ამის უფლებას. თუ გაქვთ რამე თქმელი — ახლავ უნდა თქვათ.

ნენსი ჩუმდაა.

ბატონო სტივენსი, განუმარტეთ ბრალდებულს. მან სასამართლო პროცესის დანაწიწივე დაარღვია კანონი, როცა თავისი დანაშაული აღიარა — თქვენ განაცხადით — მის უდანაშაულობას დავამტკიცებო, მაგრამ ვერ შესძელით თქვენთვის სასურველი პასუხი მივცით მისგან. ახლა გთხოვთ, განუმარტოთ — განაჩენის გამოცხადების შემდეგ აღარ მისცემენ ლაპარაკის უფლებას.

სტივენსი. ნენსი, სასამართლო გაფრთხილებით, თუ გაქვთ რამე საოქმედო, ახლავე უნდა თქვათ, მერე ამის უფლება აღარ გექნება.

ნენსი ჩუმდება.

ნენსი, გაიგეთ, სასამართლოს თავისი კანონები აქვს. ვიცო რატომაც თქვით — დამნაშავე ვარო, თუმცა სულ გვიჩინინებოდი, არა ხართ-მეთქი დამნაშავე. პროცესი უკვე დამთავრდა. ციხეში თქვენ შეგიძლიათ ჩაუკე ვინდით, იმაზე იფიქროთ და ილხაპარაკით იმსჯე, რაც გაწუხებთ. კარგად ვიცო, რას განიცდიდით და რასაც გრძნობთ. მაგრამ განაჩენის შემდეგ ვეღარაფერს იტყვით. ასეთია კანონი. თუ გაქვთ რამე საოქმედო, ახლავე უნდა თქვათ. გვისმოი თუ არა?

ნენსი შეუკრებებს სტივენსს და ჩუმდება.

მოსამართლე. (მოუთმუნლად) მიხვდა ბრალდებულს რას ეუბნებო?

სტივენსი. რა თქმა უნდა, როგორც ხვდება ხოლმე ყოველი კეთილი და გაბაჩუნალი სული.

მოსამართლე. მოსმინეთ განაჩენი: სასამართლომ გაითვალისწინა რა, რომ ნენსი ნაიპოხებ ამ წლის ცაბრ სექტემბერს შეგინებულად და წინასწარი განზრახვით მოკლა კ. ქუდერსონში მტკიცებარები სტივენსების ჩვილი ბავშვი, მოუსაჯა ჩამობრძობა. განაჩენი აღსრულებდა ოთხი თვის შემდეგ, ანუ მომავალი წლის ცაბრ მარტს შტატის მთავარი ქალაქის ციხეში, სადაც სიკვდილიმისცემის გადართვანზე ახლავე, სასამართლოს შემდეგ, უფალო, შეიწყალე სული მისი!

ნენსი. (სრულ სიჩუმეში წარმოთქვამს მშვიდად, უმისამართოდ) დიახ, უფალო, მაღლი უფალო!

სასამართლო დარბაზში უჩინარ დამსწრეთა გაოცებული შეშახილი იხმის. როგორც ჩანს, ნენსი არაფერს ამჩნევს. მოსამართლე ხის ჩაქუჩის ურტყამს მაგიდაზე. დარბაზში იხმის ქალის ხმა — კენესა. ქეთინი.

მოსამართლე. წყნარად, წყნარად. დაკალეთ დარბაზი!

ზარის შემზარავი ხმა გაიხმის. სწრაფად ეშვება ფარდა.

მეორე სურათი

ცამეტი ნოემბერი, 18 საათი. ნელა იხსნება ფარდა. სასტუმრო ოთახი სტივენსების სახლში. ოთახის შუაში მაგიდა დგას, ზედ — ღამა, ვარშემო სკამები. ოთახის სიღრმეში, მარცხნივ — დივანი, ტარშერი. იქვე პოლში გასასვლელი კარია. სიღრმეშივე მოჩანს ღია კარი სასადლო ოთახისა. მარჯვნივ — ხელფონური შეშით გაწყობილი გაზის ბუხარია. ნაბიჯის ხმა იხმის. შემდეგ ვიღაცამ წინათღე ანთო შემოსვლისას. ხელმარცხენივ იღება კარი, შემოდის თბიშალი თავის ქმართან და ადვოკატ გვეინ სტივენსთან ერთად. თემბლი — ოცდახუთი წლის ახალგაზრდა კობა ქალია, ბუნჯის მოღაფებული მანტო აცია, ხელში ხელთათმანებით და პატარა ჩანთა უკავია. იტყუობა, მღვინ ფარვას მლიერ მღელვარებას. მაგიდას ურახლოდებდა და ჩერდება. პოუენი ოთხი-ხუთი წლითაა უფროხი თავის ცოლზე. 1914-

1914 წლების ამერიკის შეერთებული შტატების სამხრეთში პოუენის მხავსი მრავალი ცხოვრობდა, მდიდარი შობილების ერთადერთი შემკვიდრებები. ბავშვობიდანვე უკვლევარი სიყვითი რომ სარგებლობენ. სტანდენტობის წლებში უდიდესი ქალაქის ოცდობასა და ავერია ოთახებში ცხოვრობენ, სამხრეთს და აღმოსავლეთის საუკეთესო უნივერსიტეტებში სწავლობენ. მოღარი კლუბის წევრებში ითვლებიან. იქნას რომ მოყვდილებიან, იოლად დაიკავებენ თვალსაჩინო ადგილს საქმისათა სამართოში და კარგადვე წარმართავენ ფინანსურ, სავალუტო და საბირო ოპერაციებს. მამაკაცებს პალტო აციათ, ხელში — შლაპები უქირავთ. ოთახში შემოსული სტივენსი შეჩერდება. პოუენი შლაპას დიფანზე მაგიდადებს და გაეშურება ცოლისთან. რომელზე მაგიდასთან დგას და მარცხენა ხელიდან ხელთათმანს იძრობს.

თემბლი. (მაგიდაზე დადგმული კოლოფიდან სიგარეტს იღებს. ემწეება. თავს ვერ იტყობს, ნენსის ტრითი ლაპარაკობს, მტრისმტეხ მღვეარებისგან დროადლორ ხმა უწყევდება.) დიახ, ბატონო, დამნაშავე ვარ, ბატონო, დამლო უფალო. თუ სულ ესაა, რაც შეუძლია თქვას ბრალდებულმა, ჩამობრძობას რომ უპირებენ, თავაზიანი მოსამართლე მის სურვილს წინააღმდეგობას ტარემ გაუწევს!

პოუენი. კმარა, თემბლი, გაუმდი. ახლავე სასხედს მოგიტან და ბუხარსაც დავანთებ (სტივენსს) თუ იქნებ მია ბევიწა, ბოლოს და ბოლოს, რაიმე სასარგებლო საქმე გაეთოს და სანამ მოსამხაბურის როლს გავითამაშებ, ბუხარს მიხედოს.

თემბლი. (სანთებულს ამოიღებს) წადი, წადი, სასმელი მოიტანე, ბუხარს მე დავანთებ. მია ბევის ჩვენთან დარჩენა არც უფიქრია. გამომშვიდობებისას, გვინი, ასეთი მოკლე სიტყვას თქმაღდა უნდა: „ოავშვიდობებო ვიცავდი სასამართლოზე თქვენი შულის მკვლელს. მაგამა ვერ შეეცვლი გამართლება ქალისა, რომელზეც ჩემი პატარა ნათესავი გოგონა მოახარო... ახლა კი გტკივებთ, მომავალ შეხვედრამდე!“ ხომ ასეა, მია ბევიწ? ჩავთვალთო, რომ თქვენ ეს უკვე თქმეთ. ახლა შეგძლიათ წახვიდეთ.

(სანთებულა უკავია ხელში და ბუხართან მიდის, მუხლებზე დგება და აღებს გაზის ორქანს).

პოუენი. (შეშურებულად) თემბლი!

თემბლი. (ცუცხლს ანთებს) ბოლოს და ბოლოს დამალევიენებო რაზე თუ არა?

პოუენი. კარგი (სტივენსს). პალტო გაიხადე და სადმე მიაგდე.

სასადლო ოთახში გადის. სტივენსი გაუნძრევლად დგას და თემბლი მისჩერება.

თემბლი. (იხეე მუხლებზეა და ზურგიითაა სტივენსისკენ) თუ დარჩენა გსურთ, დარჩანდით, თუ წასვლა გნებავთ, წახბრძანდით. თქვენი რომ ვიყო, წავილდი. ბოროტებაზე ხომ შური ვიძიებო და გაბაჩუნლმა დედამ გული მოიხა. ახლა მარტოყოფმა შემიძლია ამ სიამოვნებით დავტკებ. არა ვარ სწორი?

სტივენსი შეშურებულად, შემდეგ ურახლოდებდა, ცვირსახოცს ამოიღებს ზიბიანად და მიანწდის. სრულადვე მშვიდი სახე აქვს.

თემბლი. რად მინდა?

სტივენსი. კარგი ცვირსახოცია და შეიძლება გამოვლდე.

თემბლი. რისთვის? ორტკლმავლის ნაებრწლებიდან თაკვი რომ დავთვარო? კი მაგარა ჩვენ თვითმფრინავით მივეშაგვარებო. პოუენს არ უტყვამს? შუაღამეს მივეფრინავთ მეფისიდან. ხვად დლით კალიფორნიაში ვიქნებით. კალიფორნიაში!

სტივენსი. ხო, მაგამა ცვირსახოცი მაინც დაიტოვებო. თემბლი. ჩემი ცრუმების სანახავად თუ მოსულხარო, ახლავე ბეტკეთო — ვერ ნახათ. ვერც ცრუმებს და ვერც ვერა-

ფერს ეღირსებები ჩემგან არ მესმის, რამ მოგაყვანათ. თუმცა ჩემთვის სულერთია. გუბუნდები, თქვენსას ვერ მიადწევთ!

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი, მესმის.

თემალი. ესე იგი ჩემი არ გჭრათ? (ფერს მიუღებებს) ჰო- უენი მოდის. ახლა გკითხავთ: რა გინდათ? სახლამდე რატომ გა- მოგაყვლითო?

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი. ვუთხრა სიპარტილეთ?

თემალი. მომისმინეთ. მხოლოდ ერთი რამე მინდა გითხ- ხობი — ზუსტად რა არის თქვენთვის ცნობილი?..

შემოდის ჰოუენი, თემპლი რუ მონაზვნებულად ცვლის სა- უბრის თემას, რომ ვერაინ შეამჩნევდა ამას.

პირველ რიგში თქვენ მისი ადვოკატი ხართ. თქვენთვის უე- ლადფერი უნდა ეთქვა. თვით ისეთ ქალსაც კი, როგორც ნე- სია — ბავშვს რომ ჰქვალავა — არ შეიძლო არ განეცადა სინდისის ქენება.

ჰოუენი. მე გთხოვ, ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ-მთქი. (ხელში სინი ეტყეა. სინზე სოლიანი წყლის სიფუნია, ყინულაზა ავასანი, სამი ცარიელი ბოკალი და სამი ვისკის ჭიქა. პალტის კიბიდან მოე- ჩანს ვისკის ბოლო. სინით ხელში უხალღვდება თემპლი) დღეო რა, მეც დავლევ, პირველად რაწაღიანი შესვენების შემდეგ, რა- ტამაც არა!

თემალი. რატომაც არა?

ვისკის ჭიქას იღებს. ჰოუენი სტევენსსა უწოდებს ჭიქას. შემ- დევ სინს მაგიდაზე დგამს და თვითონაც აიღებს ჭიქას.

ჰოუენი. რა წელია წვეთი არ დამიძღვია, რა წელი! დი- დი დროა, არა? (სტევენსს) სულ გამოცალეთ. სოლიანი წულით გაავაზო?

თავის საევე, ხელუხლებელ ჭიქას სინზე დგამს. სოლიან წყალ- ბოკალში ასხამს და სტევენსს აწვდის. მაგრამ ამ უქანასკნელს უშვებ შეუსვამს თავისი ვისკი. თემპლს, ისევე, როგორც ჰოუ- ენს, წვეთიც არ დავლევია.

ახლა კი, ბატონო სტევენს... ეგებ მოგახსენოთ დაცვის ადო- კატმა რისთვის ინება აქ მომარბანება?

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი. ხომ გიხობრა შენმა მეუღლემ — დასამშვილო- ბებლად მოვედი. კარგად იყავით.

ჰოუენი. რა გაეწუხა. ნახვ-ზღის, თითოი დავლიით ღამე ვიღობებისას. მერე წახვალთ იმედია.

თემალი. ხო. დარჩნა არც უფიქრია — ისე გადვარა, პა- ლტო არ გაუხდია.

ჰოუენი. (კიბიდან ვისკის ბოთლს იღებს და სტევენსსთვის ბოკალში ასხამს სოლიან წყალსა და ვისკის) რატომაც არ უნდა და- რჩხა. სასამართლოზე თუ ეუო ვაკაცობა, რომ დაფუყებინა და და- ცევა ზანგის ქალი, თავისი ნათესავი ბავშვის მკვლედი. თქმა არ უნდა, იმასაც მშენივრად შეძლებს — მოკლული ბავშვის დედის ჭიქას ჭიქა მიუქაზუნოს. მაგრამ იქნებ სკობია ვისაუბროთ და ვხვალავებოთ ვაჯრატოთ. ეგებ ცოტა ხნით შეება ვიგრძნოთ.

თემალი. (უტრადღებოთ შეტყობს ჰოუენს კი არა — სტევენსს, თავის მხრივ მკაცრად რომ მოსიყრებია) კარგი, ვისა- უბროთ, უკეთ მოეწვეეთ, იმედი მაქვს მია გვეინი ჭიქას შენც მოგოქაზუნებს, ჰოუენ, ჩემო ძვირფასო, მოკლული ბავშვის მ- მას.

ჰოუენი (ვისკის სოლიანი წულით ახაუებს) დიახ, ხელს რა შეუშლის. რატომ უნდა შეეცადოს. მაგრამ კაცების ტარქვა კა- ნონით არ არის გათვალისწინებული. კანონი მხოლოდ ქალებისა და ბავშვების მიმართაა მოწესდ. განსაკუთრებით ქალების — ზანგის როსკიუების მიმართ, თერაკანია ბავშვებს რომ ხოცავენ

(სტევენსს აწვდის ჭიქას) დაცვის ადვოკატს რატომ უნდა შეუშ- დოს კაცი ან ქალი, რომლებიც შემთხვევით აღმოჩნდნენ სამსახურ- სავები და, ამავე დროს, მოკლული ბავშვის მშობლები.

თემალი. (მკაცრად) კმარა, ჰოუენ!

ჰოუენი. მანაკო (მისკენ ბრუნდება და ხედავს, ჭიქა რომ არ უტყავია) არ დაღვებ?

თემალი. არა, მაღლოთ, რძეს კი დავლევდი.

ჰოუენი. რძეს? ახლავ იქნება, ცხელი იყო?

თემალი. თუ შეაძლება.

ჰოუენი. როგორ არა. ვისკისთვის რომ წვედი, მაშინ შეე- დგი ქაბათი... როგორც ხედავთ, უკვლავურბი ვფიქრობ (მოდის) ჩემს დაბრუნებამდე მია გვეინი არ გაუშვ. თუნდაც კარის ჩაე- ტვა დაშაქირდეს.

ჰოუენი გაღის, თემპლი და სტევენს ჩემად აჩიან, სინამ სამ- ზარეულოდან კარის დაეცევის ხმა არ მოისმის.

თემალი (სწრაფად, მკაცრად) რა არის თქვენთვის ცნობი- ლო? (ფერს სწრაფად) არ მომატუთოთ ჭიქა, ხომ იცით, დრო არ ითმევს.

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი. დრო არ ითმენს? რატო! იმითო, რომ თქვენ- ნი თვითმფრინავი ამაღდ მიფრინავს, მაგრამ ნენსის აქვს დრო, ითხო თვე — ცამეტ მარტამდე არ ჩამოახრბოვს.

თემალი. მშვენივრად გესმით, რისი თქმაც მინდა... თქვენ, როგორც მის ადვოკატს, შეგიძლიათ უკვლავდ ნახოთ. ვილაც ზანგის ქალი და ცნობილი, თერაკანია პირიქენება. თქვენ შეგა- ძლიათ — მშპინართ, თუნდაც მოსიყვდიო, საქმარისი იქნებოდა: ცოტა კოპონი და ჭიქა ვისკი მიჯავო და უკვლავურბი გამოტყუე- ბოდა (უცებ ჩემდება, დაეინებით შეკუტრებს სტევენსს თვალ- ბში და მტერ სასოწარკვედილი ჩურჩულებს) ღმერთო ჩემო! თქვენ- თვის არაფერი უოქაშეს? არა მჭერა, თქვენ არაფერი იცით და ეს მე, მე უნდა მოგიყუთო? არა, არა, არ შემძლია დაიჭერო, შეძლებელია!

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი. შეუძლებელია? რატომ? ნენსის ჩემთვის მტერი არაფერი უოქაშა.

თემალი. თქვენი არ მჭერა. მაგრამ ეს არაფერს ცვლის. რი- სი გარება გინდათ? თქვენი აზრით, როგორ მოხდა ეს ამბავი?

ს ტ ი ე ვ ნ ს ი. იმ დამეს თქვენ საუვარედო გაუჯავთ?

თემალი. (ფერს უგაღებს, შემდეგ ნახივს გადადგამს სტი- ვენსისკემ) იმო? არა, იმ დამეს ჩემთან არავინ ყოფილა. ამის დამ- ტაცუნება შემძლია, გესმით? მე უკვე გთხარათ — ვერაფერს გა- მორბეუბთ. თქმა არ უნდა, შეგიძლიათ სასამართლოზე წამართო- რთ, ფიციც დაამდებინოთ. თუმცა თქვენს ნიციე მსაჭულბებს არ უყვარო გასართობად ასეთი გამოცდის მოწვიბა დედისთვის, რ- რი მზლავს დიდი უხელოურება დაადევთ თავს. მაგრამ თქვენ აღბათ შეუძლებელი ამას (შეცვლილი ხნით) მანაკიო, გვეინ ბიბია, ძა- ლიან ვწუხვარ, მაგრამ შეუძლებელია, არ შემძლია, არა ვერა- ფერს მოგთხარობთ! (კარის ხმა მოისმის) ახლა ჰოუენთან მარ- ტოდ დაბტოვებო და ჩემს ოთახში ავალ. იქ დაგვლოდები, დარა წმებებუდი ვარ, სათქმელს გამოჩახვო.

ჩემდება. შემოდის ჰოუენი, მოქქს პატარა სინზე ოთახის კი- ქა. მაგიდას უხალღვდება.

ჰოუენი. რაზე ლაპარაკობდით?

თემალი. არაფერზე. გვეინ ბიბიას ვუბუნებოდი, ძველი ვირ- კინლი ვერტლბობის მანერბა გაქვს-მთქი, შენა არ იყო, აღ- ბათ შეკუდარბობის მოცდამოთ თქვენი წინაპრებისთვის (ორკვეს შეკუტრებს) მშვენიერი მემკიდრბობია. წავალ, ბიკისთვის ახახა.

ნას მოვამზადებ და ვიავაშშმებ (ვიქას სინჯავს, რომ გაგოს, ცხე-
ლია თუ არა რაღ) გმადლობთ, ჩემო ძვირფასო.

პოუენი. (სტივენსს) საჭირო ტემპერატურაა, ხედავთ რო-
გორ გამწვობენს.

უცებ ჩემდებ, თემპლს ავირდებ. გაოგნებული რომ დგას
და რძიანი ქიკა უყავია ხელში. პოუენი უახლოვდება და კო-
ნის, ამ დროს თემპლი იბუზება და იშუქუნება. შუმდეგ ქი-
ქიანად კარსივს მიღოს.

თემპლი. (სტივენსს) კარგად იყავით, გვეინ ბიძია, იენისა-
მდე ვეღარ ვნახავთ ერთმანეთს.

სტივენსი. თუ ცამტ მარტამდე.
თემპლი. არა, იენისამდე. ბიკი ბარათს გამოგიგზავნით თქვენ
და მევის. მაგრამ ნენის სასარგებლოდ თუ რაზე ახალს გაიგებთ,
რისთვისაც ჩემი ჩვენება დაკვირდებათ, მომწერეთ, თუმცა, მარ-
თალი გითხარს, არ ვიცი, მე რა შუაში ვარ (მეორე პაუზა) კიდევ
რამეს თუ გაიგებთ...

სტივენსი. თქვენ თვითონ უნდა მიიხრათ, რაც მე ქერ
არ ვიცი.

თემპლი. (კოტა ხანს ჩუმდება) მე რატომ, გვეინ ბიძია? მე
რატომ უნდა ვილაპარაკო, რაცა სხვები ჩუმად არიან. თუ ვინ-
მეს მისი სახარბობლავ გაგზავნა სურს, მე ვინა ვარ, რომ ხელი
შეუვულო? დამე მშვილობისა.

გადის და კარს გაიხურავს. ჩაფიქრებული სტივენსი ბრუნდება
და ვისკიან ქიკას სინჯე დგამს.

პოუენი. რა სასიამოვნოა თქვენი გულწრფელი და მეგობ-
რული საუბრის მოსმენა. კარგად ვხედავ, ბიძაჩემსა და ჩემს ცოლს
ნახვად არა უყვართ ერთმანეთი და არც არაფერს უმაღლესს ერთ-
მანეთს (უცებ ფეხქლებს) როდისა გამოკლით, ბოლოს და ბო-
ლოს, თქვენს ქიკას? მეჩქარება, უნდა ვიხადილო და მოვეშვადო
კიდევ.

სტივენსი. წვეთიც არ დაგვიღვია. მოდი, მასაჩიქლომა
გაჩიწო.

პოუენი. (საჯვს ქიკას იღებს) რატომაც არა. ოღონდ მაინც
ის აჯობებს, რაც შეიძლება მაღვ წახვიდეთ აქედან და მარტო და-
გვავოთ. ჩვენს სრულიად დეტუბებით ის შურისძიების გრძიო-
ბით, სასმარტლომ რომ გავწყალობა დაღუპული ბავშვის სახაც-
ლოდ.

სტივენსი. ღმერთმა ქნას, შვევა მპოვით ამით.

პოუენი. დიახ. ამას შევედრებო ღმერთს. შურისძიება!
სისხლი სისხლსა წილ, არა? რა უჯარი სიტყვებია! ოღონდ ამას
რომ ჩახვე, სისხლსაც უნდა დაიცილო ერთიანად.

სტივენსი. თქვენივით ქერ არ მუგუბათ სახაცლო — სა-
ჭიროა, რომ ნენის მოკლევს.

პოუენი. მოკლევს, რა მოხდა. ზანგი, ქუჩის ქალი, ვიღაცა
იხერი, ლოთი...

სტივენსი. მათხოვარი, ზნედაცმული, სანამ ბატონმა და
ქალბატონმა სტივენსებმა მუშანურობა არ გამოიჩინეს და წუმე-
დან არ ამოთირეს, რომ მისთვის გადაჩრჩინეს იმედი მიცათ.

(პოუენი გუნძნრეულად დგას, ხელში ქიკას ატრიალებს. სტი-
ვენსი შეკურბება).
და მადლობის ნიშნად...

პოუენი. კმარა, გვეინ. შინ წაიდეთ, ჭოჩოხეთში წაიდეთ თუ
გინდათ, ოღონდ მომწყდით თავიდან!

სტივენსი. ახლავე წავალ (კოტა ხანს ჩუმდება) კოტა მად-
როვე... პოუენი, მართლა გინდა, რომ ნენის ჩამოახრინო?

პოუენი. მე? არა. რად მპირდება? ვარ ჩემთვის, როგორც
ამბობენ, ან რაღა მესაქმება? მხოლოდ ის, რომ მამად ვიფუნდებო
ბავშვისა, რომელიც... ეს მთხელ ვისკად ვინ გაასაღ?

ვისკიან ქიკას უნოლთან ავაჯანში მოიხივს, ცარიოდ ბოკლს
ხელს სტაცებს და ავსებს. რუმბადა, მალე სიცილა აუვრდება.
ისტერული ხარხარში რომ გახრბდება, პოუენი საყუთარი თა-
ვის მიმართ კონტროლს სკარგავს და სახვ ბოკლში ისევ და-
ამატებს ვისკის. სტივენსი ბოთლს გამოგლეჯს ხელიდან.

სტივენსი. ზონს მოდი, პოუენ!

ბოთლს მაგადღვ დგამს. ერთი ბოკალიდან მეორეში ცოტაო-
დნ ვისკს დადაკლებს და პოუენს აწვდის. ეს უქანსენული თავს
იშორილებს, აღარ იცინის.

პოუენი. (ქიკა ხელში უყავია, მაგრამ არ სემას) რვა წე-
ლი! რვა წელია, რაც არ დაშიღვია. და ამა ჩიღლი ჩემი შვილი
მოახროვი ვიღაც ბინძურმა ზანგის დედაცკამა. ისე, რომ შემდეგ
გაქცევად არ უფიქროს, რომ ცებთ პოლიციას ან ვინმე სხვას ცო-
ლიანი ძალითელი მოკლა. გესმის? რა წილის განმელობაში არ
დაშიღვია და აი, სამაგერიო ის, რაც ჩემი სათნოებისთვის დავი-
მსახურე. კოველივე მაზღვეივნეს და ახლა ისევ შემძძოდა დავფიქრე.
მაგრამ სურვილი აღარ მაქვს. სიცილი კი შემძძოდა. ერთი მეო-
რის ტოლია, ხომ ასეა? იცი, როგორ მოხდა? ჩემად უნებურად
ერთ ცულ ამბავში გაიხვიე და სანაცვლოც მივიღე; არც ისე
ძვირი დამიქდა. ორი ბავშვიდან გასამრტელოდ მხოლოდ ერთი წა-
მათვეს. ერთი მოკლული ბავშვი და ერთი საჯაროდ ჩამოხრუ-
ბილი ზანგის დედაცკა. ეს არის და ეს, რაც მაზღვეივნეს...

სტივენსი. გაზღვეივნეს?.. რისთვის?

პოუენი. ჩემი წარსულისთვის. ჩემი თავჯარიანობისა და
იმ ღრეობისთვის, რვა წლის წინ რომ მოვაწეე. თქვენ ეს კარ-
გად გახსოვთ. ჩემი სიმბედლობის თუნდაც... სახაცლოა, მაგ-
რამ არც ისე. ამაზე სუ. ვის სჭირდება წარსულის გაქქევა. მისს
დრეიკის შეწუხება, მაგალითად. მისს თემბლ დრეიკისა, აფეადა
რომ ქალბატონ სტივენსს უწოდებენ. ნურც იმ ქალიშვილს მოვი-
გონებთ და ნურც იმ თავჯარიან ვაჟს. იმ დროს რომ ვიყავი, მხდა-
ლო, დიახ, სწორედ რომ მხდალი! რა საძალად ეღერს! ქანცაწე-
ყვებოდა. უბრალოდ რომ ვთქვათ.

სტივენსი. ამ წარსულს ვინდა იგონებს?

პოუენი. მართლა. თქვენ არ იგონებთ, გვეინ ბიძია? თქვე-
ნი მონა-მორჩილი პოუენ სტივენსი ვირჩინაში ისე გაწვობენს, რომ
ჩენტლმენმა სიმთვარელოდ არ დაჯარგვდა. მაგრამ ერთხელ
დათვრა და პრეფიციული კოლეჯიდან ქალიშვილი გაიტაცა. უში-
წო ქალიშვილი, ევგარეშეა — უშიწო. დიახ, რატომაც არა?
მანქნით გაასერსა, ფეხბურთის მატრის სანახავად წაიყვანა, ისევ
დაღლია, გზა აენდა, არუთ გამოცეკრა, თავისი ქაბახმა მიღწევა და
გალუმბოა გრძინობა დაჯარგა. ამ ხნის განმავლობაში ქალიშვილი,
რასაკვირველია, როგორც იგულისხმებ, ქერ ისევ უშიწო, ვიღაც
დამხივრეულმა გათახსირებულმა გაიტაცა და მეფთვის საროსკიო-
ში გადაშალა. (მზადალა გაურკვევლად იგინება).

სტივენსი. როგორ?

პოუენი. დიახ, დიახ! კია ცული მოსახმენი, მაგრამ ჩემი
მამინდელი საქციელი უნაშუსობა იყო!

სტივენსი. მაგრამ მისი ცოლად შერთვა ხომ აღარ იყო
უნაშუსობა!

პოუენი. ქორწინება საროსკიოში ნამყოფ ქალზე! რა
ღიღისლეოვანი, რა მადლწეობიბი საქციელია, გახლავარ ვირჭი-

ნელი რაინდი, კეთილშობილებდაში ჩენტლენთა მთელი ქარცი ვერ მაკრებეს!

ს ი ე ვ ე ს ი. უოველ შემთხვევაში განზრახვა ხომ იყო ჩენტლენური. საროსკიოში გადაშალა და... მერე ვეღარ გაპოვებ?

მ ი უ ე ნ ი. (სტივენსის ქიქის წყეტანება) დადგი, ბოლოს და ბოლოს!

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. (ქიქის გვერდზე გასწევს) რაღაც სიქვი თემპლზე?

მ ი უ ე ნ ი. რაც ვთქვი, ისა ვთქვი, ხომ გაიგოეთ.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. შენ მგონი დამატებ: „და ეს მოსწონდა კიდეცო“, არა?

დაცივებით შესტყვიან ერთმანეთს.

აი, რა ვერ აპატიე. თემპლი ხომ უნებურად გახდა შენი ცხოვრების საწარმოო დღეების მიზეზი. ამას ვერც დაივიწყებ, ვერც მოიწონებ, ეს გიღრმის ტენს, და რაც თმავარია, ამ ამბავს, შენი აზრით, მისთვის სულიერი ტანჯვა კი არ მიუყენებია, პირიქით, მოსწონდაო კიდეც იქ უოფნა. შენ მისი გულითხვის დეკარგე თავისუფლება და მამაკაცური ღირსება, ასე დიდად რომ უფლებს კაცს ცოლ-შვილი. გგონია, რომ დიდ საზღვარს იხიდი შენი ცხოვრების იმ ერთი საათისთვის, შენს ცოლს კი თითქმის არაფერი არ დაუტარგავს, არაფერს არ ნანობს, სინდისიც კი არ ჰქენჯნის. პოდა ამიტომ უნდა მოკვდეს ის უბედური, გზას აცდნილო ზანგის ქალი?

მ ი უ ე ნ ი. მომწუდი თავიდან!

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. თუ მართლა ასეა, ის აკობებს, ტყვია ირტყა შუბლში. აგრე იმის დავიწყებას მაინც შეძლებ, რაც ასე გაწუხებებს. მოიკალი თავი და განთავისუფლები, ვეღარაფერს გაახსენებ, აღარც იციე თუ იოღში გამოგედვიძება დამლობითი, იმიტომ, რომ არ გინდა და არც შეგიძლია წარსულის დავიწყება. ერთხელ მაინც შეხედე პირდაპირ სიმაართეს. მიახმე, რა მოხდა იმ ერთი თვის განმავლობაში, როცა თემპლი იმ გაცხე ჰყავდა მუმფისის საროსკიოში გამოწვევადელი. რა მოხდა ისეთი, რაც შენსა და თემპლს გარდა არავინ იცის. იქნებარც შენ იცი?

მ ი უ ე ნ ი. (სტივენსის თვალს არ აშორებდა, სწრაფად დგამს ქიქის სინზე, იღებს ბოთლს და აწევს. ვისი იღვრება, წერწერით ჩამოსდის სახელოზე და შემდეგ იატაკზე. თითქოსდა არც ამჩნევს ამას. ხროწმორეული ხმით გაურკვეველ ზურტყუნებს) ოჰ, ღმერთო, შენ მაინც მიშველე, შენ მაინც მიშველე, ღმერთო!

სტივენსი აუჩქარებლად დგამს თავის ქიქის სინზე. დივიანიდან შლასას იღებს, მიღის. მოუენი დვას ცარიელი ბოთლით ხელში. შემდეგ კეთილის მავარი რამ აღმოიღება, გონს მოღის, ცარიელი ბოთლს სინზე დგამს და ახლა ამჩნევს ხელუბლებლად ვისიან ქიქას, აღდებს და ცოტა ხნის შემდეგ ბუხარში მოისვრის. ქიქა იმხვერვება გავარჯარებულ ხელოვნურ შეშავზე. სინათლე ქრება.

მესამე სურათი

სტივენსის მისაღები ოთახი. თერთმეტი მარტი, 22 საათი. ამ ოთხი თვის მანძილზე ოთახში არაფერი შეცვლილა. მხოლოდ ამჯერად მაგიდის ღამაა აწილი და დივანი სხვა ადგილას დვას — ახლა მაუურებლისკენაა შემობრუნებული. სასადლო ოთახის კარი დაკეტულია. ხელმარჯვნივ, კუთხეში უკ

ტარა მრავალ მაგიდაზე ტელეფონი დვას. სასადლო კარი იღება, შემოდის თემპლი ტივენსთან ერთად. თემპლი უკრძალი პენსუარი აცვია, თმა კეთაზე ლენტით აქვს შემოკრძალი. თითქმის დასაძინებლად მომზადებულია. სტივენსს შლასა ახურავს, პალტო ჩაცმულია.

თ ე მ პ ლ ი. კარი მიხურეთ. ბავშვს სძინავს.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. თან ჩამოიყვანეთ?

თ ე მ პ ლ ი. დიას.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. იმ ოთახში სძინავს?..

თ ე მ პ ლ ი. დიას.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. აკობებდა აქ რომ არ იყო.

თ ე მ პ ლ ი. აქ არის.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. (შეპურებს) როგორც გნებავთ, თემპლ, მაგარამ ეს შანტაია. თქვენ განგებ ჩამოიყვანეთ ბავშვი. თუმცა ჩვენ მაინც შევძლებთ საუბარს.

თ ე მ პ ლ ი. შანტაი? რაღომაც არა? განა ქალს არ შეუძლია ამგვარად თავი დიცვას?

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. აბა, რაღატომ ჩამოხვედით კალიფორნიიდან?

თ ე მ პ ლ ი. სიმშვიდის მოსაძიებლად (მაგიდის უახლოვედა) მაგარამ ამოიღე! თქვენ რამე ვერად დამოხვევებისა?

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. შეძლება დავაჭირო.

თ ე მ პ ლ ი. (დაეცილ დეპეშს იღებს მაგიდიდან და ხსნის) თქვენ ეს რვა მარტს გამოიგზავნეთ. აქ წერია: „ხუთი დღე დარჩა ცამეტამდე წერტილი. მერე საღა წახვალთ?“ (დეპეშს ეცვას).

სტივენსი უყურებს თემპლს.

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. მერე რა? დღეს თერთმეტი. ეს არის დამოხვევა?

თ ე მ პ ლ ი. არა. აი, რა მოხდა (ჯუბა, დეპეშს მაგიდაზე მოავლეებს და სტივენსსკენ ბრუნდება) რვა მარტს, სასადლოზე, შე და ბიკი პლავზე ვიყავით. მე ვიყოხუმობდი, უფრო სწორად, თავს ძალას ვატანდი, რომ დეპეშზე არ შეეთქვა. ბავშვი კვიშაში თამაშობდა და რაღაცას ტირინებდა თავისთვის და უცებ მეცითხება: „დღედა, კალიფორნია მორს არის ჭვეფერსონიდან?“, თავი არ ამიწვავია. ისე უფასაზე. „ხო, ჩემო ბიჭო“. მაშინ მან თქვა: „მაღელ წვალოთ აქედან, დედა?“ მე უფასაიო! „აი, მოგწყურდება და წავილო!“ ნერსი მომხებდა და მითხრა: „ჩვენ აქ მანამდე ვიცხოვრებთ, სანამ მენის ჩამოახრობენ, ხომ, დედაიო?“ დავიხებო! „რა შეთქვა, არ ვიციო, ესაა მივუვა. აქ ვიცხოვრებთ-მოქიტი. შემდეგ ბავშვისთვის ჩვეულ შეცითხვა მომვა: „მერე ჩვენ სად წვალოთ, დედა?“ ზუსტად ისე, როგორც თქვენ: „მერე საღა წახვალთ?“ და, აა, ჩვენ პირველად თვითმფრინავით ჩამოვდით. მოუენი ძილის მანამდე მივცვი და სინიავს აბაბთ. მერე თქვენც დავიბრუნეთ. რა შეგიძლიათ მითხარო?

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. არაფერი.

თ ე მ პ ლ ი. კარგი. თუ ღმერთი გწამთ, სხვა რამეზე ვილაპარაკოთ (სკამს აწოჩებს) მე აქ ვარ, რა მინიშნებლობა აქვს იმას, ვის მოუვდა შედღამა დაბრძანდით. დალოთ რამეს? (მაგარამ არაფერს სთავაზობს და არც პასუხს ელის) ნენსი უნდა გადავარჩინო! თქვენ მაიძულეთ, რომ დაბრუნებულიყავი, თქვენ და ბიკი. თქვენც გუენი ბიძია, ფიქრობთ, რომ რაღაც დამიძულეთ. რატომ გგონიათ, რომ რამე დამარა უთქმელი?

ს ტ ი ე ვ ე ს ი. იმიტომ, რომ თქვენ კალიფორნიიდან დაბრუნდით.

თე მ ლ ი. ეგ ცოცხს ნიშნავს, კიდევ რაბოშ?
ს ტ ი ე ნ ს ი. თქვენ სულ იქ იყავით... სასამართლოზე..

თემლი მისკენ მიპარუნებს სახეს, ხელისცეცებით სივარდის
კოლხეს ეტებს, ერის ამოდებს, შემდეგ ასევე მოიძვინის სან-
თებულს და ეროსაც და მეორესაც მუხუხუხად დაიწყოხს.

დაიბ, თქვენ სულ სასამართლოზე იყავით, პირველი დღიდანვე.
და მთელი დღები იქ იქით...

თე მ ლ ი. (ცდილობს სტივენსს არ გაესწროოს თვალი, სა-
ხე კი აქვს შვილი, მაგრამ სიტუაცია პირში ყოველ ბეგრზე
უტბუნება) განა მე სასომხილი დედა არ ვიყავი?..

ს ტ ი ე ნ ს ი. სასომხილი დედა? ნამდვილად?

თე მ ლ ი. შურისძიებით რომ ტბებზე, სისხლი რომ სწყუ-
რია, შვილის გვაშე განსრუბული. ძე ვუყვებო...

ს ტ ი ე ნ ს ი. უნუგეშო დედა ვერ გასწავლებოდა ამდენს —
შურისძიებას და მწუხარებას ერთად. ანდა რა გულით შეძლო
ეცქირა თავისი შვილის მკვლელობის?

თემლი სივარდის მოუკიდებს და საწითელსაც მაგიდაზე დებს.
სტივენსს მისკენ საფერულს მიწევს.

თე მ ლ ი. გმადლობთ. უფრო მივდეთ, გვიწინ, თქვენ გვიძვე-
ბათ, რომ რაღაც გიმაღლებთ. თქვენთვის რა მნიშვნელობა აქვს,
ჩანს განსაკუთრებული. თქვენთვის მხოლოდ ერთი რამ არის აუცილებე-
ლი: მიიღოთ მოწმის ჩვენება, ფიცის ქვეშ, რომელიც დამატარ-
ებულა, რომ ნენის შემოღობა... მრავალი წელია, რაც ვადავლდარ-
ია კუთვნიდან.

ს ტ ი ე ნ ს ი. ამაზე მიფიქრია, გვიანდაა. ხუთი თვის წინ
შეიძლება... ეხლა განაჩენი გამოკითხვია. ნენსი ალიარა დანა-
შაული და მსკადებულა, კანონისთვის ნენს მანისოთ აღარ
:რებოდა.

თე მ ლ ი. იმ შემთხვევაში, თუ განცხადებას ხელს მე მო-
ვანერ?

ს ტ ი ე ნ ს ი. განცხადებაში რაღას დანერით?

თე მ ლ ი. თქვენ შეტყობთ, რაც არის საქირი. ნენსის გადა-
რჩენა ვერ შესძლებთ, მაგრამ იმის ადვოკატი რომ ხართ მაიც
თუ ვუთხრებთ მოიფიქრებთ, მაშინ ადვოკატი და ხომ ეტყვა — დი-
დი ხანია ვიცა-მეთქი მისი სიგიჟის ამბავი. როცა ეტყვა იტყვის
ამას, ეტყვის შეიძლება ხოდა გახადდეს?

ს ტ ი ე ნ ს ი. ნო, მაგრამ სასამართლოს მძიმე შურაზე უო-
ლა?

თე მ ლ ი. რა შურაა ცხუროა?

ს ტ ი ე ნ ს ი. განაჩენის გამოკითხვის შედეგად? ან დაფიქრ-
დით. ბრალდების მთავარი მოწმე, ბრალდების და უცხე ისევ გა-
მონდებდა და აცხადებს: შეცდომაა, საქმე უნდა გადაიხიწოს!

თე მ ლ ი. (აღლაულებლად) რამე მოიფიქრეთ. ვთქვით, ვ -
თომ აღარ მახსოვდა არაფერი, ჩემს ჭკუაზე აღარ იყავი ან ვი-
თომ პირსუბიექტად მომიხიროდა?

ს ტ ი ე ნ ს ი. თემლი!

თე მ ლ ი. უთხარით: დედა, რომელსაც ბავშვი აკვანში მოუ-
კლეს, შიშა იყო შურისძიებისთვის ყველაფერი ჩაიდინა, მაგრამ
შერე, ერის რომ მოვიდა, მიხედა — შეუძლებელია ამ შურისძი-
ების ბოლომდე მიყვანა და აღმანიის, თუნდაც შევანიანი შეძა-
ვის სიცოცხლის გაწირვა-თქო.

ს ტ ი ე ნ ს ი. (შეკუთრებს. პაუზა) მაშასადამე, თქვენ არ
გინდათ მისი სიკვდილი?

თე მ ლ ი. ხომ გითხარით უკვე, თავი დამანებეთ, თუ დღერ-
თი გწამთ. შეუძლებელს ხომ არ გითხოვთ?

ს ტ ი ე ნ ს ი. მაშასადამე, თემლი დღერის სურს ნენსის გადა-
რჩენა?

თე მ ლ ი. ქალბატონ სტივენსს უნდა მისი გადარჩენა.
(დაეინებოთ შესტყვიან. ნელი მოძრაობით პირიდან იღებს სი-
ვარტებს და საფერულში აქრობს, ისე, რომ თვალს არ ამორებს
სტივენსს).

ს ტ ი ე ნ ს ი. ძალიან კარგი. ესე იგი ჩვენ სასამართლოზე
კვლავ გამოცხადდებით და ფიცის ქვეშ მივცემთ ჩვენებას, რომ

მკვლელი დანაშაულის ჩადენის მომენტში სრულ ჭკუაზე არ იყო
თქო.

თე მ ლ ი. დაიბ. და მაშინ შეიძლება...

ს ტ ი ე ნ ს ი. სად არის დამამტკიცებელი ფაქტები?

თე მ ლ ი. ფაქტები?

ს ტ ი ე ნ ს ი. რა დამამტკიცებელი ფაქტების მოტანა შეგიძ-
ლიათ?

თე მ ლ ი. საიდან უნდა ვიცოდებ, რა იწერება მოწმის ჩე-
ნებაში? რა უნდა აღენიშნოს, რომ სიმართლეს ჰგავდეს?
(დაეინებოთ) შესწულებურ გინდებოდა, სანამ თემლის ცვენსა არ
აღიშნებდა) ოჰ, კიდევ რა გინდათ ჩემგან?

ს ტ ი ე ნ ს ი. (წყნარად) სიმართლე მინდა ვიცოდებ. მხო-
ლოდ სიმართლეს შეუძლია ჩვენება ექვს გარეშე წარმოადგინოს.

თე მ ლ ი. სიმართლე? ჩვენ გვიანდაა გადაკარგონოთ სიკვდი-
ლისქელი, რომლის ადვოკატმა უკვე იმედი დაკარგა. სიმართლე
რაღას შეუძლის? (სწრაფად, გულსტკივილით) ჩვენ გვიანდაა, —
ეს ვამბობ, მაგრამ ეს არის სწორი, ეს მე, საბრალო ბავშვის
დედა, ვეძებლობ მის გადარჩენას. ადვოკატი სტივენსი კი არა,
არამედ კალბატონი სტივენსი, დედა! მაგრამ ხომ არ გგონიათ,
რომ მისი გადარჩენისთვის შემიძლია ყველაფერი, ყველაფერი მო-
ვიმოქმედო!

ს ტ ი ე ნ ს ი. თქვენ ყველაფერს გააკეთებთ, გარდა იმ ერ-
თი რამისა, რასაც ნენსის გადარჩენა შეუძლია. დავიწყებ, რომ ნენ-
სი უნდა მოკვდეს. სიკვდილი აქ — არააზრობა. უსამართლობა უფ-
რო მეზურავია. და მხოლოდ სიმართლეს, სიმართლეს შეუძლია არ
აღუდგეს უსამართლობას. სიმართლეს და სიყვარულს.

თე მ ლ ი. (მკვებლად) სიყვარულს დღერთი ჩემი სიყვარ-
რულს!

ს ტ ი ე ნ ს ი. გინებათ, შეცდომაა დაარკვით. ან გმირობა,
ან პატიოსნება, ან თუნდაც მშვიდი ძილის მოპოვების ულმება.

თე მ ლ ი. მშვიდი ძილზე მეღაპარაყებთ მე, რომელიც ექ-
ვისი წელია... იმ გზისთვის თავი დამანებეთ!

ს ტ ი ე ნ ს ი. თემლი, ნენსის ჩემი უახლოესი ნათესავების
წინააღმდეგ ვიცავდი, იმათ წინააღმდეგ. ვინც ძალიან მიყვარს. ვი-
ცვანი სამართლიანობის გულსთვის. და მხოლოდ თქვენგან, ისე-
ბოცად, როგორც თქვენ ხართ, თემლი დღერისგან, მოვლად სა-
მართლიანობას.

თე მ ლ ი. მე კი გეუბნებით, რაც სიმართლე და არც სამარ-
თლიანობა არაფერს არ მოკლებს მე, ვერაფერს დავეზურავთ.
უმჯალეს სასამართლოს რომ მიმართავთ, არავის რომ არა სჯერა,
თქვენ ის სიმართლე კი არ დაგვირდებათ, არამედ ფიცის ქვეშ
გულის ამარსუებელი აღიარება, რომელსაც ვერაინ ვერ შეედა-
ვება.

ს ტ ი ე ნ ს ი. ჩვენ არ მივმარბავთ უმჯალეს სასამართლოს.

თემლი დაეინებოთ შეტყვიანს.

გვიანდაა. შესაძლებელი რომ უფოფილიყო, საქმის ოთხი თვის
წინ შეუდგებოდით. ჩვენ ამ საღამოსვე გუბერნატორთან წა-
ვალთ!

თე მ ლ ი. გუბერნატორთან?

ს ტ ი ე ნ ს ი. დიახ. ჩემი მეგობარია. მოვისმენს. მაგრამ არა
გმონია გუბერნატორმაც რამე შეძლოს.

თე მ ლ ი. მაშ, რაღად, რაღად უნდა წავიდეთ? რაღად?

ს ტ ი ე ნ ს ი. მე უკვე გითხარით — სიმართლის გულისთ-
ვის.

თე მ ლ ი. რა სისულელეა სიმართლე ითქვას იმიტომ, რომ
უნდა ითქვას? ზნაშაღლა, მკვიდრი, სიყვარვა იმ რაოდენობით,
რომელიც საქირი? მხოლოდ იმიტომ, რომ უნდა ითქვას და
მოსიშინო? ვიღაცამ, სულ უცხომ და გარეშე რომ მოსიშინოს
ეს სიტუაციი, მხოლოდ იმიტომ, რომ მოსმენს ისუტყე? მაშ, შე-
უდღებოთ საქმეს, დასაბუთებთ თქვენი ამაღლებული წყადაგება და
მასწავლებოთ, რა უნდა ვთქვა სულიერი სიმშვიდის მოსაყოფე-
ლად?

ს ტ ი ე ნ ს ი. მე უკვე გითხარით, რა უნდა თქვათ, რომ
მშვიდი ძილი დაიბრუნოთ.

თემალი. მე უკვე ვიპასუხეთ, რომ ექვსი წელია ვეღარ ვართვი ძილს ფილოსოფიას, დასუბ დღისგან (ერთმანეთს შეუპყრებენ. თემალი მერკეობს. შემდეგ შეიღის ოთახისკენ იუტრება და ხმას დაუწყებ) თქვენ ხომ კარგად იცით, რომც მოვიწოდო, მაინც ვერ ვიტყვი: ბავშვს, ახლა რომ სძინავს, ვერ დავურღვევ შეუძღრებს, იმიტომ ჩამოვიყენე, რომ თქვენ ამხვეც იფიქროთ. მაგრამ, როგორც ჩანს, თქვენ ვინდით ბიჭსაც დაუარაგოთ ძილად.

სტივენსი. თუ თქვენ ძილს დაიბრუნებთ, თქვენ შეიძლება აღარაფერი გაუკრიდებთ.

თემალი. არა მჭერა. ბიესთვის და მისა მოპავლისთვის უფეთისთა, ჩემი მისი ღის მკველილი სიკვდილი დაიხაზოს. გაიკვლიდრო და უკვლავურის დაიჭურებს!

სტივენსი. სულერთია, რა სიცრუითა და რა სასუაღე-ბით?

თემალი. სიცრუე წარსულთან ერთად მოკვდება.

სტივენსი. თქვენი სიტყვების თქვენვე არ გჭერათ.

თემალი ისევ მაივლთან მიღის, სიგარტს უკიდებს; შემდეგ მკვეთრად მიბრუნდება სტივენსისკენ.

თემალი. რა გაეწყობა განაგრძობთ ნულარ და მინდობთ. მისთვის, რაც გნებავთ.

სტივენსი. ვინ არის ის კაცი, რომელიც თქვენთან იყო იმ ღამეს?

თემალი. ჩემი ქმარი, ჰოუენი.

სტივენსი. ჰოუენი შინ არ უყოფილა. დიღის ექვს საათზე ბიესთან ერთად ნიუ-ორლეანს წავიდა.

ერთმანეთს შეუპყრებენ.

ჰოუენმა უნებურად გაგვიკითხა. თქვენ ვინცე მოაწყეთ მისი მოგზავრბოა, გინდოდით, რომ ის და ბიჭი შინ არ უყოფილყენ, მიკვირს, რომ ნენსიც არ მოიშორებთ თვადან — ისიც (უცებ ჩუმდება, თითქმის რაღაცას ჩანება) თუ მისი მოკვლემა მორიდდებო, მაგრამ თქვე შესივლით? ახლა კი დარწმუნდით, რომ იყო ის კაცი?

თემალი. ჭერ დამიბეჭიტო, მართლა ვინ იყო.

სტივენსი. არ შემიძნია. ნენსიმ სასტიკი იყო განცხადება, რომ იმ ღამის შესახებ რამე ვიცოც.

თემალი. უარი განაცხადებ; მაშ ურადღებთი მისინეთი (სტივენსის წინ დგას წელგამართული, დაშაბული, პირდაპირი შეპყრებებს თვალშეშ) თემალ დრეიკი მოკვდა, ის ქალიშვილი — ჭერი კიდევ ნენსი მანმოიუს მოსვლამდე რომ ვიცავი. და, თუ ნენსი მანმოიუს არავინ ჰყავს მშვეულები, დავი, მალღ დღერბის სისხვის ხსნა. ახლა კი გაეთრეით აქედან.

(კვლევი დაიწებთი შეტყების სტივენსის).

პაუზა. სტივენსი დგება, კარისკენ ნაბიჯს გადადგამს, ისე რომ თემალს თვალს არ აშორებს.

ღამე მშველიობისა.

სტივენსი. (მცირე პაუზის შემდეგ) თუ თქვენს გადაწყვეტილებას შევკლით, დამირეკეთ, მაგრამ განსოვდით: განაჩენი აღსრულდება ორი დღის შემდეგ, ძილი ნენსისა?

უცან ბრუნდება, პალტოსა და შლახას იღებს, ვადის, და მაინვე კარში გამოინდება ჰოუენი. უპიჭაკოდ და უშალბუსუკვად, მოლოაუებულ პერანგით. თემალს შეუპყრებს. თემალის საფეუქლებზე ხელს მიიდებს და ასე დგას, გაუნძრეულად. ცოცა ხნის შემდეგ ხელებს ჩამოაშვებს და მტკიცე ნაბიჯით მიემართება ტელეფონისკენ.

თემალი. (უცრბილმი) სამას ოცდაცხრა, თუ შეიძლება.

ჭერი კიდევ ვერ ხედავს ჰოუენს, ნელა რომ უახლოვდება. ჰოუენი სულ ახლოსა თემალთან, როცა ამ უქანასკნელს ტელეფონზე უპასუხებენ.

ალო, გვიან სტივენსთან მინდოდა საუბარი... ვიცოც, მაგრამ ახლავე მოვა, კეთილი ინებოთ და გადავიტო — დაუკავშირდეს ქალბატონ...

ჰოუენი ხელს სტივენსს ურბილს და აწყვეტილებს საუბარს. მცირე ხელით მაივლადე აბებან კოლოფს მოსიკრის.

ჰოუენი. აჰა, შენი ძილის წამალი. რატომ არაფერს მუებენე-ბი კაცზე, რომელიც გვიგნის სიტყვით. იმ ღამეს აქ იყო? ვიცი, არ გაიყენებდა — შეგიძლია. მაგალითად, მისობა, რომ ბიეს ბიბია იყო და შენთვის თქმა დამავიწყდაო.

თემალი. (შეშფოთებულია. მტრე თითქმის მშვიდდება) დამიჭერბ, თუ გეტყვი — არავინ უყოფილა-მითქი?

ჰოუენი. როგორ არა. რასაც მტრევი, ყველაფერს დავიჭერბ. ყუველაფერს მჭერბოდა შენი, ხომ ასეა? იქამდე კი მივედი, რომ დღემდე მჭერბოდა. იწო-ორღენაში სათვჯვაროდ წასვლის ბრწყინვალე იდეა ჩემი მოფიქრბ-ბოლა-შეიქი. ახლაც ასე ვინწმობდი დარწმუნებულად, გვიან ბიბიასთან თქვენი სააფერი საუბარი რომ არ მომხსენია. უნებურად გავივი ყველაფერი... რაღა თქმა უნდა. ეს ამბავი ყველამ იცის ბოვდა... ეს უფეთისცავა. სასიამოვნოა იმის შეგრბნება, რომ მგორად მე ვარ ასეთი სულელი... რას იზამ, ამისთვისაც მადლობელი ვარ! მაგრამ გიბოვ, თავს ძალა დატბენე და შენს სიციცხულში ერთხელ მაინც მიიხარბი ნაბრბოდე. იქნებ გვიერი მართალია და საქმე ჩემს ცოლთან კი არა, არამედ ვინმე თემალ დრეიკთან აქვს. მე და შენ ერთ დღის კარგად რომ ვიცნობდი. ჰოვდა, აი, უნდა წარსულად მოკვეყნდინა ის ქალი ხომ ასეა? იქნებ ის კაცი. იმ დროს აქ რომ იყო, ბიეს ნაშვლედი მამა და, თქმა არ უნდა, სურბის ამის შესახებ არაფერი ვიცოდე, და ისე, შემოხვევით, გზად ჩვენს ქალაქში გა-მობარა...

თემალი. (ბავშვის ოთახისკენ იუტრება) ნუ ყვირი, ჰო-უენი!

ჰოუენი. არა, არა, ნუ გეშინია. დარწმუნებული იყავი, აყა-ღამეაქვს არ ვებტებავ. არც გაგაჩტებამ. ჩემს ცხოვრბეში არ შემი-მირკავს ქალისთვის. ქვეყნის ნაერთვეც არასოდეს მცემია, მე-ფეთისცი უნაშუსო. ანუ ყოფილი მეშველი უნაშუსოც კი. თუ-მეცა ვიცი — მამაკაცს აქვს უფლება მხოლოდ ირბ ჭურბის ხელ-ცემბი: მივცავ და საყუთარ ცოლს. ბედის მქონია, როგორც ბე-ღავ. შემეძლია ერთი სილა ორბევს მივარბვა (ჩუმდება. თემა-ლი დასახე სახეს მიამბრუნებს, შემდეგ შეეცვლილი ხსობ) გინდა რა-მე დანახვა მოგიშვასაო?

თემალი. (დაშაბული) არა.

ჰოუენი. (სიგარეტის კოლოფს აწვდის) მაშინ სიგარეტბ აიღე, რამე მაინც გააკეთე, ნუ დგახარ ავრე გაშუმებული!

თემალი სიგარეტს აიღებს. უღონოდ ჩამოაშვებულ ხელში უყავი. გაქვავებული დგახ.

ერთი ქულა ჩემს სასარგებლოდ — თავის შეკავება შეეძლებოდა ახლა განაგრბობთ. თუ ერთმანეთს გავუტებო. ამ საღამოს სენსაცი-ური ამბებთი ნიდაფერი დავგავადებ თავს. რაღა გასაკვირია რომ დონდაბნეულები ვეღარ ვიანმდებები თუნდაც ასეთ ბანალურ ხა-კითხზე: როგორც მობარა, მაგალითად, რომ დედმა და დირსულად შე-უღულე უეცრად ისე მოიქცა, როგორც ქვეყნის ნაერთვე მება-ბი, როგორც იყო კიდევად ადრე, და საყულისხსობა, რომ სწო-რად ამ სასცილებლი ხელი შეუწყო შვილის მკველიობას?

თემალი. კარგი. განვაგრბობთ. ვილბარბაოთ იმბზე, რაზეც ამდენ ხანს არაფერი ვეითქვამს და მოაჩერბო.

ჰოუენი. ჰოვდა, შენ გგონია, ამით მოთავადებ ყველაფერი? ასე ფიქრბ? დარწმუნებულ ხარ, რომ ამგვარად მდობ ამყვენი-ურ ვალს მოიშორბ, უქანასკნელ გროშამდე, რაც შეიძლებოდა შენთვის არც კი მოეკითხებ? ტყუილა. ფიქრბ, რომ ყველაფერი შეცდობამა და მტბი არაფერი, არა? უბრალო შეცდობამა შეგიძლია ხასიათზე მოხიბდე, ვაცინე, დღობს გულისთვის, ვაცინე!

თემალი. (ვაფთვრბებული) კმარა, ჰოუენი!

ჰოუენი. საუცხოვარ შეგიძლია გამარტვა. და უქანვე თუ და-გბრბუნებ, მართბ იქნება ყოველდღე მამაკოც. მამაკოც იმ რვა წლის წინანდელი დროს, როცა იმიტომ კი არ გამოუტყვრბი, რომ და-სობა მინდოდა, არამედ — შობის ტრბნობა რომ ჩამებხო, იმი-

ტომ რომ — შე, კოლეჯის პირველ, თავმომწონე სტუდენტს, უკვე-
მალე უფრო გამოიხატოს, რომელმაც მარცხი ან იყო, არ იცოდ, მარ-
ჯალაქცილის საინვესტიციო კლუბის პრეზიდენტს, ნიუ-
იორკის საღამოს საღიანების ყველა მშვიდუნახავს რომ იცნობდა,
შიში მოგვარა ჩივდემტი წლის მოვლელმა გოგონამ მისიპი-
დაჩ, რადან არ ვიცოდ, როგორ მოქცეულიყო. მა მელაპარაკა
ქალშვილთან, რომელსაც გამოშვების საღამომდე ერთხელაც
არ მიუღვევია კოლეჯის კედლები. დაახ. იმ დღეს დავლევ. გა-
ბედულება რომ შემბატებოდა და დამეყოლებინე — ჩემთან გამო-
პარულთავე იმ დანუკველილი სექსუალური მატარებლიდან.

თემბო არ პასუხობს.

თ ე მ კ ლ ი. შენ ხომ არ დაგიაღიბია ჩემთვის.

თქო, რომ აღარ დარეკავ-თქო... თქო, გვედრებში
თ ე მ კ ლ ი. არ შემოძლია.
მ ლ უ ე ნ ი. მითხარი, თემბო, ჩვენ ხომ ოდესღაც გვიყვარდა
ერთმანეთი!

თ ე მ კ ლ ი. შენ არ დაგიძლიებია ჩემთვის, მითხარი და შეც
სიაშოვნებით გამოგვევი, სრულიად უდანაშაულო ხარ.

თ ე მ კ ლ ი. როგორც ჩანს, ასე იყო.
მ ლ უ ე ნ ი. მაშინ დამბეჭდიე. თუ ნენსი განწირულია, დე
ნოკვედს. თუ იმ დღეს რაღაც მოხდა და მარტო თქვენ იცით, ნენ-
სიმ და შენ, და თუ ის არაფერს არ ამბობს, თუ დაბრუნდა ნი-
ციკსელე, შენ ვინ გაიძულდები?...
თ ე მ კ ლ ი. არ შემოძლია.
მ ლ უ ე ნ ი. თემბო!

თ ე მ კ ლ ი. შეგიძლია ვაჩუქო? შეგიძლია თუ არა? დამნა-
შავე შე ვარ. უკვეფერში მე მიმიძივს ბრალი. მარტოდ მიწდა
რომ მოვიინება და ვიტანჯო, შენც მოსინჯე ასე და მიხვდები რა-
დენი სიაშოვნება მოგენიჭება. დიდრე იმაზე, რაზეც, შენი აჭროთ,
ვწუხები რვა წლის განმავლობაში; შენ რომ არ შემხვედროდი,
შეიძლებოდა ცოლად შერთო ქვიანი და ღირსეული ქალშვილი,
რომელიც მანამდე არ აღგვეჩნებოდა ვენებით, ვიდრე თვით საკუთა-
რი ქმარი არ განაჯილბოდა... (ჩერდება, სახეზე ხელებს აფე-
რებს) ჩვენ ერთმანეთი უნდა შევეყვარებოდა. მე და შენ ერთმა-
ნეთი უნდა შევეყვარებოდა! ნუთუ ახარ გასოსვ?

თემბო მიტრიალდება და მტკიცედ მიღის ტელეფონისკენ.
მოუწინა წამოიწევა და აპარატზე ხელს დააფარებს.

თ ე მ კ ლ ი. დაახ.

ხომ გითხარი — წავალ!
თ ე მ კ ლ ი (ტყუარობამდე წყნარი ხმით) ჰოუუე, გთხოვ, ხე-
ლი აიღო.

თ ე მ კ ლ ი. ჩვენ ერთმანეთი უნდა შევეყვარებოდა.

ერთმანეთს შეხუებრები. მოუწინა ტელეფონიდან ხელს აიღებს.
თემბლს უურბილი ურთან მიქვს და იცდის, ერთ წერტილს
მისციება.

თ ე მ კ ლ ი. (არ იმბრევა). არა.

სამს ოცდაცხრა, თუ შეიძლება.

თ ე მ კ ლ ი. (გამოურკვევა). კარგი. მაშინ მითხარი: იყო თუ
არა იმ დღეს მამაკაცი ჩვენს სახლში?

თ ე მ კ ლ ი. არავენ არ ყოფილა.

თ ე მ კ ლ ი. (არ უშენს) მართალია გვენ ბიძიამ არ იცის, ვინ
არის, მაგრამ ვფიქრობ ჩემს ვადას ყველა იცნობს ჭეფერსონში.
შეკვლეთან არ დამოცილებულელება ჰქონდა. ჯერ არ ვიცო. შესაძ-
ლლა ლოცენში მყოფთ ნენსი მოიწიროთ და განრისხებულმა ან
ვენების ცეცხლით წამოთებულმა ბავშვი მოყლა, ან კიდევ რაღაც ამ-
დაგვარი. იქნება ნენსი კი არ იყო აღგვეჩნეული, ბინძური მრუშო-
ბით გონებადაკარგულეებს, დაგვიწყდათ ლოჯიდან ბავშვის გად-
წვენა და სწორად ამ გაქანებული სიბინძურის დროს... გეცმის?
ხედავ, რისი თქმა შემიძლია?

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. მართლაც არა? შეიძლება დაგეყრო? სიხართ-
ლე თქო? — იყო თუ არა იმ დღეს შეთან კაცი?

მიმრი მიმამედება

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

პირველი სურათი

თ ე მ კ ლ ი. მართლაც არა? შეიძლება დაგეყრო? სიხართ-
ლე თქო? — იყო თუ არა იმ დღეს შეთან კაცი?

შტატის გუბერნატორის კაბინეტი. თორმეტი მარტის დღის
ორი საათი. ვებებრივდა სამუშაო მაგიდა, რომლის უკანა მალა-
ზურგინი მძიმე სავარძელი. სავარძლის ზემოთ, კედელზე, შტატის
სახელმწიფო ემბლემა — არწივი, სასწრაფო და, შესაძლოა, ალმე-
ბის ფონზე რაღაც დევიზო ლათინურ ენაზე. მაგიდის წინ კიდევ
ორი სავარძელია. გუბერნატორის კაბინეტი სცენის ამალბებულ
ადგილზე; ისე, როგორც პირველ სურათში სისამართოდ დარბა-
ზი. გუბერნატორი დგას ემბლემის ქვეშ, სამუშაო მაგიდასთან. ჩანს
ახალგაღვიფებულია, აცვია ხალათი, თუმცა მალბტუშია და ფა-
ქიჯალ თმავადეცხნილი. თემბო და სტეფანი ეს-ეს არის შე-
მოივინენ. თემბო მუწის მანკოდა და შოპაპშია, ისევე როგორც
მეორე სურათში. სტეფანს ისევე აცვია, როგორც მესამე სურათში.
თ. ხელში შოპაპი უკავია. ახალშობილსუბი სავარძელს უახლო-
დებია.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

ს ტ ე ვ ე ნ ს ი. ვმადლობო, რომ მოგივლით, პენრი.
გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. სასურველია თქვენი სტუმრობა, გთხოვო
(სადაბლობსენ მიიწეოს, შემდეგ თემბლს მიუბრუნდება) სავა-
რტეს ეწვეით, კამბატონო სტეფანს?
თ ე მ კ ლ ი. დიახ, ვმადლობო.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

გუბერნატორი თემბლს სიგარეტს სთავაზობს. უკიდებს. შემ-
დეგ სავარძელში წდება, ხელდებს მაგიდაზე დაწავსებს, საწინ-
ებლა ისევე უკავია. თემბლს პირდაპირ სავარძელში წდება
სტეფანსი.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. ტელეფონზე საუბრისას ჩემმა მეგობარ-
მა გვეინება დამწაფუნა, რომ თქვენ აქ ღიღინშეწელოცებმა საქმემ
მოგივინათ.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. დიახ.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. გისმენთ.

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თ ე მ კ ლ ი. (თავს აქვეს უხაროდ, ისტერიკის ზღვარზე)
არა, არა, არა...

თე მშპ ღი. მინდა ვიცოდე, რით შემოიღო დავიწყო.
 გუბერნატორი. უპასუხად ვერ გავივ.
 თე მშპ ღი. თქვენ რომ მიიხარება, რა არის თქვენთვის ცნობილი, მეტოციონებოდა, რის დამატებაცა სჭირო.
 გუბერნატორი. თქვენ ჩამოხვედით შორიდან, დამის ორ საათზე, და რადა თქმა უნდა, თქვენ უკეთ იცით, სახელდობრ, აქ ჩამოსვლა რამ გააძლიერდა.

თე მშპ ღი. დიან, ვიცო, მაგრამ რა მძიმეა ეს საოქმელო... ძალზე მწელია. გზობით დამეხმარეთ, იქნებ როგორმე სატანჯავი შემომსუსებო!

გუბერნატორი. (შეკურტვება). კარგი. შიამბეთ რა იცით ნენსი მანიშოუს შესახებ. მგონი ასე ჰქვია? თუ მხოლოდ ასე იწერება მისი სახელი?

თე მშპ ღი. არასოდეს დაუწერია თავისი სახელი. არც წერს იცის, არც კითხვა. თქვენ ჩამოხარობთ ზანგის ქალს, მანიშოუს სახელით რომ იცნობენ. შეიძლება მართლაც ასე ერქვას, მაგრამ გვაისთვის ამას რა მნიშვნელობა ექნება?

გუბერნატორი. და მაინც თქვენი თხრობა სწორედ ამ ქალით დაიწყო.

თე მშპ ღი. რა შეიძლება ნენსიზე თქვას, ზანგი, მეძავი, მე და ჩემმა ქმარმა წამოვიყვანეთ. ღობის ძირას რომ ეგდო გაღუშოილი და ჩვენი ბავშვების ძძობა მივანდეთ. ერთი მთავანი მოკლა. ზგალ ჩამოხარობნენ. ჩვენც ესე იგი. მე და მისი ადგილიც იმით რომ ჩამოვიდეთ, რომ იქ ქალის გადასარჩენად დახმარება გზობოვით.

გუბერნატორი. დიან, ვიცო. მაგრამ რად უნდა გადავარჩინოთ?

თე მშპ ღი. ესე იგი, რატომ გზობით მე, სახარბო ბავშვის დედა? იმიტომ, რომ მე უკვე ვაპატუ.

გუბერნატორი და სტივენსი შესეკერიათ თემალს. თავის მხრივ თემალიც ავიკრდება გუბერნატორს, ყოველგვარი გამოწვევის გარეშე, ერთგვარად დაძაბოვით.

ვაპატუ იმიტომ, რომ იგი შეშლილი!

გუბერნატორი თვალს არ ამორებს თემალს. მოკლე-მოკლე ნაფუხებით ეწევა სიგარეტს.

ახედა, რომ თქვენ სწორედ ეს არ ვაინტერესებთ. რადა თქმა უნდა, გინდათ იცოდეთ, რად შემოვიყვანე ასეთი ქალი ბავშვების მოსაყვლად. კარგი, ვთქვათ: რომ მისცემოდა გამოსწორების საშუალება. ისიც ხომ ადამიანი!

სტივენსი. არა, თემალ, ეს არ არის ნამდვილი მიზეზი.

თე მშპ ღი. (უბრალოდ) დიან, მართალია, ნამდვილი მიზეზი ეს არ არის. დღემო ჩემო, რატომ არ შემოიღო ადარ ვთქვა სიყრვე, ისევე, როგორც სირილით ქანცაწვევითლი ადამიანი დასაყვანებლად შეიჩრდება ან წყალს ადარ დადებს, როცა წყურთელს მოკლავს, ან ზურის ქამს თავს დაანებებს, როცა აღარ შია. მაგრამ ისტრუქცია, როგორც ჩანს, დახარბოს ვერ მოხერხდება ამომიწვივლს. დეი, ასე იყო. ახლა ნამდვილი მიზეზს ბეტვეით, თუ რად შემოვიყვანე ნენსი სახლში, — მე მჭირდებოდა იგი გულის გადასახლებად (პაუზა) დასარჩენად ბეტვეით: რა საერთო ჰქონდა თემალს დრეტი სტივენსს ვიღაც ქვეუნის სათრე ზანგის დედა-კაცთან...

გუბერნატორი. დიან, ბრძანეთ.

თე მშპ ღი. (სიგარეტს აქრბოს და სწორდება, მტკიცე ხმით ლაპარაკობს. ოღონდ ხანდახან ხმა უწყდება, ვაგუნულად მწვიფი კი ჩანს) მარადული სატანჯველთათვის განწირული მძვინი, დაბადებულთ იმისთვის, რომ ადრე თუ გვიან ათრეცხულ სახარბოელაზე დაესრულებინა. როგორც მკვლელს. ყველასგან მომუდებელი უარდალებს ავაინ აქვედა ქალაქში, ერთხელ, ღობის ძირას მიგადებლობა შეურაცხყო ვიღაც თოტრკინიანი, რომელიც მაშინვე წიხლებით შესდგა, ქუსლით ქილები ჩამუტყვია, მისი ყვირილი რომ ჩაეშო. ვეფინ, გასვივი იმ კაცის სახელი?

სტივენსი. დამაიწვიდა. მგონი ზანგის მოღარე იყო (გუბერნატორს) სათნი კაცად მოჰქონდა თავი (თემალს) მაგრამ რა სჭირია ამის მოყოლა?

თე მშპ ღი. დიან, დიან, ორმოცდაათი კაცი ელოდებოდა სწო-

რედ იმ ორშაბათ დილას. ზანგის კარს როცა აღებდა, მოკლედნულად გამოჩნდა ნენსი, ჭერ კიდევ მთვრალი, ხალხში რომ გზავნილი წია, დაიყვანა: ასე, თითო კაცი. სად არის ჩემი ორი დოღარი? მოღარე მობრუნდა, ხელი გაჭრა, თხრიალი ავიდა. წილი ჩასცო. რომ ხმა არ ამოედო, ნენსი კი სულ უკან წავიდა: „თითო კაცი, სად არი ჩემი ორი დოღარი?“ მოღარე მანამდ სცემდა, სახე ბრბოა არ გამოერკვა, ხელდან არ გამოხტავა ზანგის ქალი. ნენსის პირიდან ხისხი ჩამოხვედნის კამლენამბრეტულად სულ თავისას ჩურჭულდება: „თქვენგან ორი დოღარი მერგება, აი, მამონ! რომ თვალი, მერცხ ხომ კიდევ ერთხელ მოხვედით თქვითან“. (პაუზა. თემალი წამით სახეზე ხელს აიფარებს, შემდეგ ჩამოივლება) გო, ყველაფერი უნდა თქვას, რაზე შეუჩრდო?

გუბერნატორი. ნენსი ყვიროდა: „თქვენგან ორი დოღარი მერგებოდა...“

თე მშპ ღი. დიან, ორი დოღარი. მაგრამ ენად რად გავიკრივთ? უკეთესი იქნება თუ ერთობადა ვთავსი სიზმრულს (წყაღუნი რომ სტება, იმ მოცურაგის მსგავსად ღრმად ჩაისტქნეს) ორი დოღარი ნენსი მანიშოუს ტარიფა. იმ დაწესებულება შესვლა კი, სადაც ნუ ვცხოვრობდი. ვატილებით მჭირი აღება (პაუზა. ვაუნძრეტლად ზის. იმ მომთი დაძაბულ შეკურტვებს. შექმლდ ჩაიკინება) უპასუხებო ქალი, არა? და უკვე ასეთი აღსარება. აი, ჩას წარმოვადგინო ჩვენ, მდიდარი ქალები მაღალი საზოგადოებრივად (პაუზა) ასეთ თუ ისე, ნახტომი გაყუთებულა. ახლა არც შეჩრდება შემოილა, არც უნა დაბავა. ახლა განავარბოთ (პაუზა) რატომ დღებარ? დამხმარეთ. ხმა ამოივთ. ანდა მივლ შტატს მოსხლეთ ახლა ამავა — ვაიკოს ყველან. ვერსადეს ვერ ვიყოყნებდი, რომ რაიმე მიზეზი, თუნდაც ბილწი ზანგის ქალის ჩამოხარობა, თუნდაც შეილის სიკვდილ — მაიძულებდა მეთუც ის, რაც ახლა უნდა ვთავარო.

გუბერნატორი უხმოდ შეკურტვებს. თემალს მუდგა დატყობა სახეზე.

რა ზომამდ უნდა იყო გულადილი, რამდენი უნდა ვაიბოთ, რომ ბოლის და ბოლის მივადლო ვანჩენის გაუტყვებას. შინ დაბარუნება რომ შევქოლ, მშვედ დაძინება. როგორად დავეცირად თქვენს თვალში, რომ შერისმინოთ ჩემი ვედრება?

გუბერნატორი. ზოგადად სიკვდილად დამტყობა.

თე მშპ ღი. ახლა სიკვდილზე არ ვლაპარაკობ. სირცხვილზე ვლაპარაკობ. ნენსი მანიშოუს არ ეთნია შეჩრვენსას, იმ ფიქრ-მალა გატანა, რომ უნდა მოკვდეს, და ხანმოკლე საწვალბელს რომ თავი დააღწიოს, მე, თემალ დრეტი. სირცხვილის გამოებით გაწამებელი მოვლდ აქ, დამის ორ საათზე.

სტივენსი. ვანავრტეთ, თემალ.

თე მშპ ღი. გუბერნატორს ჭერ კიდევ აქ უნახუბია ჩემს კითხვაზე (გუბერნატორს) რა ზომამდ ვიყო გულადილი? ოღონდ არ მიიხარო, რომ ყველაფერი უნდა ვაიბოთ. ამას ადრეც მეუბნებოდენ!

გუბერნატორი. შეევიდები რომ დავეხმარო. ვიცი ვინ იყო თემალ დრეტი. ჩემდებრ წლის სტდენტი გოგონა, ამხანაგებთან ერთად ვაგზავნავა ფეხბურთის მატჩზე მერე კოლეჯში, გზაში დაიკარა, შემუშე გამოჩნდა. გამოჩნდა როგორც მოწვე გენეფისონი მომდარი მკვლელის საქმეზე. სწორედ იმ ხანად ვახდა ცნობილი: თემალ დრეტი მოიწვია იმ კაცის ადვოკატმა, რომელმაც მოიტაცა იგი და მთელი ამ დროის განმავლობაში გამოკვილი ჰყავდა.

თე მშპ ღი. მემფისის საროსკოპოში, ნუ დაივიწყებთ ამას! სტივენსი. მოიბოძეთ. ნება მომიცით ვუამო გუბერნატორს, თუ არ მოხდა შემუშე, ასე აქობება. იმ დეს თემალ დრეტი ვაიპაა საექსპერსო მატარებლიდან ყმწული კაცთან ერთად. ფეხბურთის მატჩზე წასვლა გადაწყვიტდა. ის ყმწული კაცი იმ დროისთვის კარგად გამოთრია — ვეჭიკობ, სათანადო სიმაღლზე რომ ვიყოფილიყო, გზაზე კიდევ დაუბავა და თემლითან ერთად სპირტით მოავრე კონტრაბანდისთვის სახლში შეჩრდება. სანამ გაღუშოლი ახალგაზრდა კაცი გამოიჩინებდა, ამ ბუნავში მოხდა მკვლელობა. მკვლელობა დანახა თემალი, შემუშავა ამის უნებლად მოწვე, მემფისში ვაიტაცა და საროსკოპოში ვაპოვებ. ეს იყო და ეს. მაგრამ აქვე უნდა იქცავ: ყმწული კაცი, თემლითან ერთად

ხად ფეხბურთის მატჩზე რომ მიდიოდა და მოვალე იყო ქალშეი-
ნადეაცა, შემდეგ მასზე დაქორწინდა და ამგვარად შეიცვალა...
თე მ პ ლ ი. ნუ აღანაშაულებო. თავად მე არ ვიყავი ამ გაპარ-
ვის წინააღმდეგი.

გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. რატომ?
თე მ პ ლ ი. რატომ გვირდვას ბიწიერება? უფოოდ იმტომ,
რომ ტბილია აქრძობული ხოლი, ტბილზე ტბილი, და აღამაინ
გლტის ხას. უფოდ შემხვევაში ჩირადელ მე ასეთი დავაბიდე და
უმაწყოლ კაცს წასვალზე დავუანხმე, თუმცა არც ისე მოწინადა.
ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. შეიძლება. მაგრამ თქვენი დაცვა მისი მოვა-
ლებია იყო.

თე მ პ ლ ი. (მეკვებლ) და ამიტომაც დაქორწინდა ჩენსზე. ნუ-
თუ ერთი შედღობისთვის იტრზე უნდა დასკილიყო? ამისთვის ერთი
ხელეც არ უნდა უჯრო.
გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. ნება მომეცით ერთი შევითხვა მოგ-
ცეთ.

თემპლო თვის უქენეს,
რემპლო თან არ მოიყვანეთ?
თე მ პ ლ ი. ვინ?
გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. თქვენი ქმარი. თქვენ ხომ ბევრი რამ გა-
კაშრებთ ერთმანეთთან. აქ უნდა იყოს, თქვენს გვარდით, თქვენს
ცხოვრებაში უველაფერი ნათელი და გასაგები რომ გახდეს, თქვენ-
თან ერთად ისიც უნდა ცდილობდეს ნენის მანიბოუს გადარჩე-
ნას.

თე მ პ ლ ი. განა აქ ჩვენ იმტომ მოვედით, რომ ნენსი ვადა-
ვარჩინოთ არ ვიცო, არ ვიცო, ასე მგონია იმტომ ჩამოვედით და
გაგადვიდეთ, ჩემი ჩემთვის ახალი წამების მიზეზი გადმარყო
თქვენთან საუბარი. რისი თქვენს მინდა, მექვე გესმით. ამ ჩნის
განავალბაში მე ვიტანებოდი, ვიტანებოდი გარკვეული მიზე-
ისი გარეშე, უნებლიედ — კაცო რომ სუნთქავს იმის მგახვად.
ჩემი ქმარი რადა შუაშია?
გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. ევებ გაუზარებინა თქვენი სატანწყე-
ლო?

თე მ პ ლ ი. ამისთვის საჭიროა, რომ უველაფერი გაიზაროს
ჩემი.
ერთმანეთს შეკაურებენ.

გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. სწორად თუ გავიგე თქვენი სიტყუე-
ბა, არის რაღაც ისეთი, რაც მან არ იცის?
თე მ პ ლ ი. დიხა.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. უცოფისი არ იქნება, რომ უველაფერი უაბოთ,
თემპლ! რვა წელიწადი შეუძლებელია ცხარეუმი ყოფნა.
გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. უველაფერი იტყობო, აქ რომ ყოფილი-
ყო?

თემპლი მისციებია გუბერნატორს. სტივენისს შეუმწინველ მომ-
არაბის თემპლი ვერ ხედვას. მის უკან გამორჩევა პოუენი. გა-
უნძრეველად დავს ფანჯარასთან, შემდეგ სანახევროდ ამოუფაგე-
ბა ფარდას.

წარმოდგინეთ, რომ აქ არის, ჩემს ადვოკატს.
თე მ პ ლ ი. პოუენი წავიდა და ვეღარავინც ვეღარ ვნახავ.
გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. მაგრამ აქ რომ ყოფილიყო, თქვენ მაინც
უველაფერი იტყოდით?

თე მ პ ლ ი. დიხა. რა თქმა უნდა. ახლა კი ნება მომეცით დავი-
წყო (პაუზა) თუ შეიძლება, სიგარეტს (გუბერნატორი მაიწოდებს,
მაგრამ თემპლი არ მოუკიდებს და სიგარეტს საფერულზე დასდებს.
პაუზა) მას უნდა, დავიხანებ, თუ როგორ მიზდა გველოდება, უფრო
სწორად, რაღაც რჩილი და მველოდი, ცალკოვალს რომ ემანდებ.
ძველი მაქანითი მემფისში წაიხვანა, შემდგომი ყვერალი ამეტება
უველ ქალაქში, სადაც კი ჩვენ გაივარებო. მაგრამ არა, სწორად
ახვე შეიძლებოდა არ გავყოლიო პოუენს ან მერე წავსულიყოთ,
როცა ჩემი მაქანა ხეს დავტახა. დიხა. გზაზე შემდგომი გაჩერებინ-
ბა პირველივე მაქანა, თუკი მოიხსურებდო, და უაბოლის სადგურ-
ში მიიყვანდნენ, თუნდაც ჩემს კოლეჯში ან შინ — მაშასთან და
ძმებთან, რომლებმაც შეწვივარდ იცოდნენ, რა არის ცდობი და
რა არის კარგი. მაგრამ მე ეს არ გავიკეთე. დიხა. თემპლ დრეკი ასე
მოქალა. ეტყობა, უფროდა და შეუგნებლად ბიწიერება ავირგო. ერ-
თი სიტყუი, ცალკოვალს წაუვევი. მიიღო გზა ვდუმდი და მასაც
ჩუმად მიჰყავდა მაქანა. დამანასოვრდა მისი გაპოლიო შვერა და
ტუნზე მიწებებული სიგარეტი.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი (გუბერნატორს) შემზარავი კაცი იყო, ჩემ
ტანის, ვალელო, ზოქოსკიოი შვი, ბოროტი თითქმის. მთელი
თემპლი ამასაც ხეკოვებო.

თე მ პ ლ ი. (ტივენისს) დიხა, ძვირფასო, ძია გვიენ; დიხა, დი-
ხა, ამასაც, უველაფერი ვიტყუი. ველოდნენ დარჩენა ვამპირობე,
თითქმის არ შემდგომი მასთან ვამწოვობა. მემფისში ჩამიყვანა. მეც
წარმილად მოვეყვებოდი. მასულის ქუჩაზე საროსკიოში ვამწო-
ვებო. იქ ქალი მბრახნებლობდა, არჩიეთი თვალბიმი ამ ქო-
ნდა და დედოღ დიდებუ უფრო ფხნსლად მებრახნებდა, ხოლო სად-
ღე წასულ შვიი მასხურთ გავო ცვლიდა ხოლმე. ის ქალი კი სად
დადიოდა. სად დაღან დღე საროსკიოს პარკონები? ახლა და
პოლიციის წარმისი ვადსახდელი და პროტექციის გულსოვისი
ან სხვა საროსკიოში. უკოვალის მიხარლო, რადგან მაშინ გო-
ვო კარს ადებდა და ჩვენ შეგველო (მშუენება) მუსასთვის გაბმა.
სუნამო ბეგერი ქოქინა. იმ დიხახლისის შერჩელო, რა თქმა
უნდა — უველა მბარხსუნანი. პოპო ბეწვის მიხარლო, სად უნდა
მებრახნებო, როცა ვარტო ვახვლის ნებას არ მამოვდენდ? აი,
ახე, მქონდა მარტო და ცალკოვალს გემოვნებით არჩეული ნაირნა-
რი სენურაო, თეთრეული, რა ზოგჯერ ჩემს გემოვნებს არც
შეიფერებოდა. უნდოდა რომ კმაყოფილი ვყოფილიყო და ამა
მარტო კმაყოფილო — ბედნიერო. და აი, ბოლის მოვახლოვდით
საოქმულ... (ჩარტებდა, საფეფილდენ ხელსულებელ სიგარეტს
იხლებდა, ხედვას რომ არ უცილია) ახლა მე უნდა...

სტივენისი აიღებს სანთებელას და წამოიწევა. გუბერნატორი
თვალს არ აშორებს თემპლს და ხელის აწეით სტივენს შუა-
ჩერებს. სტივენისი ჭებდა სავარტოში და სანთებელას თემპლს
მოწეწებს. თემპლი სიგარეტს მოუკიდებს და სანთებელას ისევე
თავის ადგილას აბრუნებს.

სხვათა შორის, უველ წუთს შემდგომი ვაქცეულიყოთა, წყალსა-
დენ მისლ დებდა ჩამოყვოლოდი, მაგრამ ასე არ მოქცეულივარ.
ჩემთან სხვათს ვამოვლოდი ოთახიდან, როცა ცალკოვალა მიდილო
გეზთან თავისი ცალკოვალის მავგარი მაქანითი. ის და მძლოლ
წინ იხსდნენ, მე და დიხახლისი — უკან. საათნახევარზე მეტი
დაქვრდითი ხოლმე ქალაქში, ხან იმ კვარტალის ქუჩებში სვირ-
ჩილი, სულ წოთელი ფარბებით რომ იყო განათებულო. ვეღარ-
ავებრის ვხედვდელი იმ წოთელი ფარბების გარდა. პოპი ნებას არ
მამოვდებდა, სახლის სხვა მობინდარეთი რომ ვხტობრებოდი, ცოტა
ხნით მაინც. უყოფილიყოთა მითთან, მათი ნაამბო რომ მომეხმე-
ნა, როცა ისინი თავის ფულს ითვლიდნენ არ აზრებოთ აუთებობენ
და იხსდნენ ლოკონზე (ჩერებდა, შეუდგე განკარტობს) მაშინ მან-
სდნებოდა ჩემი კოლეჯის სამინებელი ოთახი. აქც ისეთივე ატმო-
სფერო იყო — უმაწყოლი ქალბის ოცნება მამავაჯზე, ახა ვინმე
გარკვეული მამავაჯზე, არამედ სავროლო „მამავაჯზე“. მხოლოდ აქა-
ური, მემფისელი ქალბი ამაზე ფიქრობდნენ უფრო მშვიდად. ეს
იყო და ეს, შედარებით ნაკლები ადტიენებით, გადაქანულებით,
ლოკონზე ჩამოხსდარით, თავითანი ხელბობს სიძინდეს ჩიოდნენ.
მაგრამ ჩემთან არა — ხშირად ვივაგი ვამოკეტილო და ისდა დამჩ-
ინებოდა დიდის პატივით ოთახში მესვირნა, მიღვდო ბეწვის მანტო-
ში ან მებრახნა ფეხის პერანგებში ვამწოვობოდი. ვეღარავც მხედვ-
და სარტისა და შეკრინანი მასხურთ გავოლის გარდა, სულ რომ იღრ-
კებოდა, როცა ჩემი პერანგების აბრეშუმს სინჯავდა. თითქმის გაუ-
ვალ, უღაფრო ტუეში ვიპოვებოდი, მთელ ქვეყანას მოწეწებო-
ლო. პოი, დიხა. ცალკოვალა უველაფერს აუთებდა, კმაყოფილო რომ
ყოფილიყოთა. მაგრამ რაღაც მაწუხებდა, რადაც მეტს მოველო-
და, არ მსურდა მხოლოდ კმაყოფილო ყოფილიყოთა და ისიც მოე-
ლოდი ძალით ცდილობდა. რომ ქუთა დამპარგოდა — როგორც ჩვენი
სიძის დები იტყოდნენ ხოლმე.

გუ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. შეგავარდათ?
ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. დიხა.

გუბერნატორი თემპლს შეკაურებს.
თემპლი ახლა გაამბობო ახალგაზრდა კაცზე, რომელიც ცალ-
კოვალა...

თე მ პ ლ ი. (ტივენისს) გაჩოლო.
თე მ პ ლ ი. არა. თქვენ ძალი ავარ გყოფით. მე უნდა
დავებმარტო, მამ, ასე, ცალკოვალამ ვაყენო უმაწყოლი კაცი...
თე მ პ ლ ი. გვიენ?
ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. თავის წერტილ იმ უმაწვილს მტახხელად წი-

თურს ძიებნებზე. მეთვალყურე იყო ქალაქგარე ერთ-ერთ კლუბში. თქვენ ხომ იცით რას ნიშნავს მეთვალყურე — განმარტივებ, გამოთვრავ ან მტკისმტეად გაანახლებულ კლიენტებს კინოსეკურიტ გაერთ რომ გამოავლდეს ხოლმე. კლუბი ცალთვალას საკუთრება და მისი შტაბ-ბინაც იყო. (მერყეობს, შემდეგ თემშლს მიუბრუნდება) ცალთვალა წიფთობთან ერთად მივინა თქვენთან. ხომ ასეა? გველივით ვასანტის იყო ის ცალთვალა. მეძავად კი არ აქცია, არა, კი არ გაუიდა; თავის ლაქიას მისცა.

გუბერნატორი. იქნებ საჭირო არ არის ამაზე ღაპარაკი ქალბატონ სტივენსის თანდასწრებით?

სტივენსი. საჭიროა. თქვენ ჯერ კიდევ უველაფერი არ იცით...

თემშლი. არა, მე გეტყვით. შევხდი იმ წითურს და მე შემეფარდა. არ ვიცი როგორი სიყვარულით, მაგრამ მთელი ის ხანი წერილებზე ვწერდი.

გუბერნატორი. სამიწურო წერილებზე?

თემშლი. დიახ. მისი დიდი მადლობელი ვიყავი. მადლობელი სიყვარულისთვის. ყოველთვის ვწერდი, მოლოდინის დროსაც და მაშინაც, როცა შემთხვევით ვერ მიღივდა.

გუბერნატორი. (თემშლს) განაგრძეთ, ქალბატონი სტივენსი. თქვენ წერილებზე შეწერდით.

თემშლი. წერილები... დიახ, შესანიშნავი წერილები იყო... უფრო რომ ვთქვათ, ისინი ძალიან კარგად იყო დაწერილი (თვალს არ აშორებს გუბერნატორს) ან სულ ვეღოვოდ და შიგარს ვერ ვაშბობ... ერთი სიტყვით, რა წლის შემდეგაც კი შეზარაზა ჩემთვის ფიქრი, რომ ისინი ქმარს წაიყიბოს, მიუხედავად იმისა, თუ რა აზრისა ჩემს წარსულზე (ძალისძაღვ, ძლივს ლაპარაკობს) მართლაცაა მშვენიერი წერილები, უფროსი, ვიდრე მისალოდნელი იყო დებოუტანტსგან. არ ვიცი, რადინე წერილი დაეწერე, მაგრამ ერთიც საქმარისი იქნებოდა... ან, ასე დაიწყო უველაფერი.

გუბერნატორი. და ნენსის დანაშაული ამ ამბავთან არის დაკავშირებული?

თემშლი. დიახ. თქვენ, რასაკვირველია, იცით რა არის შანტაჟი. წერილები ისევ გამოჩნდა ორი წლის უან. როგორ, რა გზით შემოდებდა მათი გამოსივება? ისეთი ქალი, როგორიც თქვამდ დღეითა, სამხილი რომ მისოსს, აუცილებლად რომანს გააბნის შანტაჟისტთან.

სტივენსი. (ხედავდა) სწორად ასე მიხვდა.

თემშლი. ვწერდი წერილებს, კაცო, რომელსაც ეს წერილები ეუთვნებოდა — მოკვდა. ცოლად გაუყვები სხვას. ჩემი ცხოვრება მოწყდა ან, ყოველ შემთხვევაში, ვფიქრობდი რომელი-მეთუნი. მუცად ორი ბავშვი და თითქოს აღარც მახსოვდა იმ წერილების არსებობა. მაგრამ შევცდი.

გუბერნატორი. ის ახალგაზრდა კაცი, წითურს რომ ძიებდნენ, რითი მოკვდა?

თემშლი. ბუნებრივი სიკვდილით. უფთ რომ ვთქვათ — ბუნებრივი სიკვდილით მისი ჭურფი კაცისთვის. იმ დროს ესროლეს მანქანიდან, როცა მოსახვევში მოდიოდა, წყალხადენის მიმართ ჩემს ოთახში რომ ამოსულიყო. საიღვლო ჰაერში გვქონდა დანისწული, პირველი და უქანსწელი შეგვდრა, რომელსაც სპიხის გარეშე ვაპირებდით. გინდოდა უველაფერი დაგვევიწყა ჩვენი სიყვარულს გარდა.

გუბერნატორი. სიყვარული? წითურს თქვენ უყვარდით?

თემშლი. დიახ, უყვარდი. მაგრამ სწორად იმ მომენტში, მოკვდა, ჩემთან რომ მოდიოდა, როცა მხოლოდ ჩემზე ფიქრობდა და მე მასზე, როცა ველოდებოდი, აი, უწით-უწითე ჩემთან მოვა-მეთუნი, ველოდებოდი ჩემს ოთახში, სადაც ვხვდებოდი სხვას, რომელიც არ მიყვარდა. კარს ჩავეტყობე და ერთად ვიქნებოდით. გაუაფა, მორჩა, თითქოს არ უფილდა არც მასსაკეობი, არც ქალები, არც ცალთვალა (უფრო ჩქარა ლაპარაკობს) შემდეგ ცალთვალა დაიჭირეს მკვლელობისთვის და სიკვდილი დასაჯეს. მერე რაც

მიხვდა, ჩემთვის სულერთი იყო; შევხდი მამას, ძმებს, ერთი წელი გვირგვინი დაუყავი, პარიზში. იქაც სულერთი იყო ჩემთვის, ვეღოვადი უფერი.

სტივენსი. მაგრამ იმ ზამთარშივე მოუენი ჩამოვიდა პარიზში და თქვენ დაიჭირნებოდა?

თემშლი. (მორიდლად) დიახ. საცდლოდ. შემდეგ მიღება გვქონდა ოტლდ „რიიონში“, აღარას ვაშბობ ახალ ლიმუზინზე, მაკრატანული სტოლის ვილაზე კა-ფერაში. ერთი სიტყვით უველაფერზე, რაც საჭირო იყო, რომ აიჭრებოდა მთელი ამერიკული წარსული. მაგრამ სიმართლედ უნდა ითქვას, რომ ჩვენ სულ სხვა რადაცით გინდოდა წარსულის ამოკვება. ვფიქრობდით, საქმარისია ქორწილი, საჭიროწინი ცერემონია, ერთად მუხლის მოყრა და გინდა და თქმა: „ღმერთო მოგვიტყე, ჩვენ ცოდივთვინა და მაშინ მოვა სიმშვენი, სიყვარული და მესხინებოდან წარბიხდება წარსული. უველაფერი ის, რაც თავის გაღმამა (ცლავ მერყეობს, სწრაფად აღაპარაკდება, სხმა უწყდება) სიყვარული... მაგრამ გვეგონა, რომ უფრო მნიშვნელოვანი რამე დაგვაჩვენებოდა, ჩვენ ტრაგედია შეგვეკვითა. მარტო ტრაგედია არა და სიყვარულზე არ ვამყარებდი იმედს, კიდევ არის ძალი, ორი არხების შეერთება რომ შეუძლია — პატივია. დიახ, უფროსობა ენების იმედი მქონდა რომ მივხვდი: პატივია ადვილია, შეგუებაა ძნელი, რომ პატივებული იყო.

სტივენსი. განსაკუთრებით მაშინ, როცა კაცი მტკისმტეად თავმოყვარება.

თემშლი. გვიენი?

სტივენსი. თქვენ ეს კარგად იცით. თქვენი ქმრის თავმოყვარობას უველაფერის დანგრევა შეუძლია. თუ ვიჩინებდი არისტოკრატ კარის მოკვდა დაიწვებოდა და ტულატბო მჭდომარეს მიუწერებდ, შეუხაბელი თავმოყვარობადა გასტანგვას. არა, მოუენი არ არის ისეთი კაცი, ვინმეს რომ პატივის. თითქმის მთელი წლის განმავლობაში ეცუბოდა, ნამდვილად ბავშვის მამა თუ არა.

თემშლი. ღმერთი ჩემო!

გუბერნატორი. დაე, თავად მოგვიხიბოს, გვიენი!

თემშლი. მოგვიხიბოს... თქვენ ამას „მოხიბობას“ ეწოდებო? მაზ რად მაქვს გული ასე დაშნული? მაგრამ ახლა განმადვილებდა, ახლა გაიამბოთ ნენსიზე, ჩვენ გვეყრისოში დაბრუნების. საკუთარი სახლში, გემსით არ გვეწინება მითქმა-მითქმის, სირცხვილის, უბრალოდ წარმოგვიდგინა უველაფერი. ოპ, არა, მეტი არ შემეძინა. თქვენ მოუყვით, ძმა გვიენი!

სტივენსი. კარგი (გუბერნატორს) წარმოვადგინე სტივენსების წყვილი, მოსიყვარულე, ახალგაზრდა. მათი ახალი სახლი მშვენიერ უბანში, მათი კლუბი მხოლოდ უახლოეს პირთათვის, საკუთარი ადგილი უმდინდეს ეკლსიოლს. და აი, იბადება ბიჭი, მოუკვირდე. დედა კირბოს ნენსის. ნენსი ხდება ძიძა, აღმზრდელი მე-გზარე, თანაშემწე — რაც გინდათ დააქციეთ (თემშლს) ხომ ასეა? გამხნევით, თემშლი!

თემშლი. (სულ მორიდლად) დიახ. მე დელოფაღლი ვიყავი, ნენსი კი ჩემი მესაიდუმლე. სახლში მამაკაცები არ იყვნენ და როცა ხმაავლა ვოცნებობდი, ნენსი მისმენდა წარმოვიდებოდა, საღამოს გათვალავებლი საათები, ბავშვს სინჯავდა და ორი ქალი, ორი ძველი ცოდივით საბრბოზე თვათინ მორავდელ ხელომად, წარსულს იგინებენ და მუდრო საზარტულიში სავანე კოკა-კოლას (გოგინებარის, ატორბელი) ჩვენ ყველას გვეპირებდა ვინმე გულის გადასაშლად. არა მხოლოდ ის, ვინც მოგოსებდა და საქციელს მოგიწონებს, არამედ უბრალოდ — ვინმე სულთერი, შესეს გვერდით რომ იქნება და ჩუხად ურის დაგვიდგებს. მკვლელები, შერტყობენ და არამწადებუც კი აღარ ჩამინდნენ დანაშაულის, თავის დროზე რომ მათთვის ვინმეს მოესმინა. ახლა კი თავი დამაბნებთ, თავი დამაბნებთ (მთლად ვეღოვოკლუდი).

სტივენსი. ახლა მე გაიამბოთ, მერე რაც მოხდა. ჯერ კიდევ დიდი ხნის ადრე, პირველი ბავშვის დაბადებამდე, თემშლი მიხვდა, რომ ქმარმა არაფერი არ აპატა, და პატივია არც სურდა დაეჭმუნებოდა იყო, რომ თემშლის ცოლად მოყვანა ეპროვდა და სულ მუდამ მითხოვდა მიხვან მადლობებებს. თემშლი მიხვდა, რომ მორჩა უველაფერი, წარსული გაუვალ კედლად აღმობრთა მათ ში-

რის და მაინც პირველი ბავშვი რომ დაიბადა, გაურკვეველი იმედ-
და გაურწმუნო... მის ცხოვრებაში მოხდა რაღაც ისეთი, რაც არ იყო
მის დანაშაულებად დაავაშრობებელი, რაღაც... როსივისაც შეეძლო
მიეღწა მთელი სიციხეზე. თქვენის შურთვიდა ღმერთს, შინა
იყო გადატყველდა უკვლავი ბრძანა-წამება, უფრო ეთქვა მტერად
დენ სხიარულზეც, რომ უღანაშაული ბავშვისთვის შეტყვევდა აუ-
ცილებლად, იმედი ჰქონდა, ღმერთი მის ბავშვს მაინც დაითრავდა.
გ უბერ ნატორი. ბავშვი ნადღებდა ქრისტესან ჰყავდა?
მაპატიო, ქალბატონო სტევენს.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. დიან. მაგრამ ჩემს მძისწულს ევეი ამჟამად
ეპარებოდა — ასე ვანაწეუ საკუთარი თავი. თემელი კი ბავშვმა
საზოგადოებასა და ქმარს ჩამოაყენა, და თავის შეედომისა რომ
მოიკონებდა, მხოლოდ ბავშვი შევება ვეღარ აძლევდა (თემელს)
და გაქცევა მამონ მოგივიდათ აზრად?

თემელი დასტურის ნიშნად თავს უქნევს.
მაგრამ დაიბადა მეორე ბავშვი და დარჩა. თუმცა ძლიერ უქირდა
ცხოვრება ამ ღირსებულ გარემოში, სადაც თავისი წარსულის დავიწ-
ყების იმედი ჰქონდა. აღარ შეეძლო ამ ხალხის ფარისცხეობა აუ-
ტანა, პირში რომ გააპტიებენ, პირს უღანა ლეშე მოვსვრინან, სა-
ამურად რომ გიღმიან, თუმცა დაკრძობილი არიან ავსილი, და ელო-
ვებოდა, ელოდებოდა წმენებას. თუმცა არ იცოდა ახალღმერთსა სა-
დად იყო მოსალოდნელი (მეტერ პაუზა) ჰქონდა უბედურება წითე-
რის უმტერის მძის სახით მოველინა, მას პიტერს ერქვა.

გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. მესმის, პიტერს ჰქონდა წერილები და
შანტავი წამოიწყო.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. დიან. და თემელმა პიტერის ფული მისცა, და
საკუთარი თავიც.

გუბერნატორი შეპყრებებს სტევენსს.

ინახაც სწორედ ეს უღებოდა. რასაკვირველია, მშენივრად ესმოდა,
თუ ცოლს დაეთულებოდა, უკეთ მოაგებებდა ქმარს შანტა-
ვრებას. თემელს... (მერკოებს) დიამა ვეფორბას, რომ ერთხელ და
სამუდამოდ უსრდა ამისთვის ბოლო მოეღო... პიტერს აბრუნდა ერთად
გაქცევა გადაწყვიტა.

გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. (თემელს) გაქცევა რაღად გინდობდა?
თ ე მ ე ლ ი. (წამოღებდა, სულ უფრო და უფრო ძალბული უხდებ-
და ხმა) მოი, აქ კი უკვლავიერ განგებობა და უკვლავიერს ახსნა,
შემოდინა. აი, იმ უპატიოსნო კაცთან, ზოლის და ბოლის, შეპი-
ღებდა მოსვენებული ვეფორილავი, დიან, მოსვენებული, მოსვენ-
ებული ზრდილი და ზნეეთილი საზოგადოებისგან. ევესი წლის
პატივისა და ეკთლშობილების შემდეგ, როგორც იქნა, შევხვდი
კაცს, არც ერთი რომ არ აწუხებდა და არც მეორე. კაცს გაბედულს,
მტკიცეს, უბუნეს, ზნედაცემულს, მაგრამ ამავე დროს ისეთი
მართალი ბუნებისას, რომ მასში სიწმინდისა და უშუალოდის მავა-
რი რაღაც შეიგრძნობოდა. კაცს, რომელსაც არ აწუხებდა,
რომ საჭიროა რაღაც დავიწყება ამ გამონორბებს. პატებმა რომ შეი-
ხოვა მისთვის, სილას შემომარჯვებ, კინწესკრთი დღობის ძირას
მიმაგებდა. და ასეთ კაცთან შეშელოდ ამტყვევან, დიან, დამტყ-
ვევან, რადან მეტყველებოდა — ეგებს ცემით სიკვდილის პირას მი-
ყუევან, მაგრამ სამაგიეროდ პატიების თხოვნა აღარ დამპირდებო-
და.

გ უ ბ ე რ ნ ა ტ ო რ ი. ახლა კი შეგიძლიათ გვიამბოთ მკლუ-
ლობაზე. რას აკეთებდა ნენსი ცამებ სექტემბერს?

თ ე მ ე ლ ი. (უკანასკნელ ღონეს იკრებს) ცამებ სექტემბერს?
ნენსი? დიან, დიან, ნენსის უფუარად და ახლაც ვუფუარავრ, დარ-
წმუნებულნი ვარ, განსაკუთრებით ჩემი ბავშვების უფუარად. მათი
სიწმინდისთვის. ნენსიმ იცოდა რა ხდებოდა, მაგრამ არაფერს ამბო-
ბდა, უკვლავიერ იცოდა. ზრუნავდა ჩემზე, როგორც ეს შეეძლო
მის მოსაზრებულად. ეთხანს იმედი ჰქონდა. როგორც
კი პიტერის ფულს მივეციდი და დავიბრუნებდი წერილებს — შევებას
ვიგრძნობდი. მაგრამ მე გაქცევა მიწოდდა პიტერთან ერთად, სხვა
საუკარნო ცხოვრება, შორს ამ ხალხიდან, ამ რუსებტაბელური
შეშინებისგან. პოუენი და ბიკი რომ გავამჯავზებ, პიტერს დავენი-
შენ პაეინა, როგორღაც ნენსი მიხვდა, რომ ბავშვთან ერთად
წასადა გადაწყვიტებ, რომ შინადა ვარ პიტერისნაირ კაცს მივან-
დო მისი მომავალი, მოინდობა ხელი შეეშალა, და პირველ რიგში

დადამიბადა ფული და წინასწარ მომზადებული ძვირფასი ნივთი
ში.

თანდათან ქრება სინათლე; თემელს უკან ეშვება ფარსე-
ლა სიბუნელში ლაპარაკობს.

ეს მოხდა დამე, ცამებ სექტემბერს, პიტერი უკვე ჩემთან იყო
ერსა ევეშადებოდა, ნენსი ნდობილია ხელი შეეშალა. დიან, დი-
ან, დარწმუნებულნი ვარ: ნენსი კარს უკან ადგა და ვისცხებდა. რო-
ცა დანახა, რომ გაქცევის ვაპირებ, ეტყობე უკვლავს და უკვლავიერს,
ვიწვევებ ბავშვებსაც კი. ნენსიმ საზარელი, გუფორი საქმე გადაწყვი-
ტა. დიან, დიან, იმ დამეს, ცამებ სექტემბერს, ჩვენ რომ გვითავალ-
თვადებოდა — პიტერს და მე, ნენსიმ...

მეხუთე სურათი

ფარად ნელა ისწენდა და გამორინდებდა სტევენსების მისაღები
ოთახი. ცამები სექტემბერი, 21 საათი და 30 წუთი. ხელმარ-
ცხნის ანა კარავდა. ტანისმოსო მიმოფარებული იატაკზე.
ჩანს, რომ კარადელი რაღაც ბეჭერი უძებნებოდა. ოთახის შუაში, მაგი-
დაზე — თემელის შლანა, ჩანათა და ხელთათმანები დევს. აქვე
მეორე ჩანათაა ბავშვის თეთრფეხისთვის. მაგვიდნათ, იქვე იატაკ-
ზე ორი გაბელოდი, დვეთი შერკული ჩემოდანია. თემელი ის-
ინახა უღდა კარადელი, მაგრამ ისევ რაღაც ეძებს. სინათლე რომ
ამოთხება, პიტერი კარდა კარადელსან დგას, ხელში პურისა უკ-
ვია. პიტერი იცდაბუთი წლისაა. არც დამნაშავეს ჰგავს, არც განგ-
ლებარს, უფრო — ავტომობილებისა და მაცივრების მოკატერ იღ-
ბნისა წარმომადგენელს, აცვია უბრალოდ და სადად. მაგრამ სახე
აქვს თავდაჭრებულს, იოლ გამარჯვებებს შეტყვეული კაცისა. წარ-
მოსადები უმარჯულია, ისეთი, მეტწილ ქალებს რომ მოსწონთ. სა-
ზოგადოლო კოსტიუმი აცვია, შლანა კეთისკენ გადაუწევა. პენუ-
რისი ჭიბებში ხელს ურერს, შემდეგ მოსივრის იატაკზე, მოტრიალ-
ენდა და მეორეხელში ტანსაცმელში რომ გაიხალხლებდა, ფეხის-
კრთი მოიშორებს. შეტყვევება, ნაირფერფინან გროვას იმედაცარუ-
ებულად მაყურებს. თემელს ახლა აცვია ფოლადქმუნსნილი, მსუბუ-
ქი პალაო.

ს ი ტ ო რ ი. ნენსი სადღა?
თ ე მ ე ლ ი. მისი სახლის პატრონს დავურტყე; დალის აქეთ
არ უნახათ.

ს ი ტ ო რ ი. თავიდანვე ვიცოდი, რომ ასე იქნებოდა! (მეჩის სა-
ხეზე იხედება).

წავიძლი მასთან და დაველოდოთ.
თ ე მ ე ლ ი. რისთვის?

ს ი ტ ო რ ი. ხუმრობა ხომ არ არის სახასი დოლარი, ძვირფასე-
რებზე რომ აღარაფერი ვიქცა! თუ ნენსიმ წილი, ვაძლავდ
დაარბუნოს, ორენდა ამისთვის სიგარეტით ქუსლების ამოწრა და-
მპირდეს. რას იტყვი? პოლიციას დავუთხოვ?

თ ე მ ე ლ ი. არა, ნუ წუხლები, გაიქცი.

ს ი ტ ო რ ი. გავიქცი?

თ ე მ ე ლ ი. მო, გაიქცი, თავს უშველი. ფული აღარ არის,
მე ვეღარ წამოვან. ისა და შენი — ჩემი ქმარის ჩამოსვლას
დაელოდი და განაგრძე შენი უმსგავსი საქმე. მაგრამ ამქრად მე
კი არა, მამ მოუწევი შანტავი.

ს ი ტ ო რ ი. ფულიც მინდა მივიღო, ძვირფასეულობაც და
დამაბეჭოდი შენი.

თ ე მ ე ლ ი. წერილები ისევ თანა გაქვს?

ს ი ტ ო რ ი. (პიჯის შიდა ჭიბიდან წერილების შეეკრას ამო-
იღებს და მაგიდაზე დაადგებს) შემოძლია მოგცე, თუ გნებავს.

თ ე მ ე ლ ი. ჭერს უფრო ორი დღის წინ გითხარი — აღარ
მპირდებოდა-მეთქი;

ს ი ტ ო რ ი. მო, მართალია. მაგრამ ეს იყო ორი დღის წინ
ერთმანეთს შეპყრებდა. თემელი წერილებს შეეკრას აი-
ღებს.

თ ე მ ე ლ ი. სასიბებელა მომიცი.

პიტერი ჭიბიდან სასოებელას ამოიღებს, ადვილიდან არ იძვრის, აწვდის. სასოებელა რომ აიღოს, თემპლი იძულებულია რამდენიმე ნაბიჯი მისცენ გადადგას. თემპლი ბუხარს უახლოვდება. პიტერი უხმოვ შეტყუარებს. თემპლი ცოტა ხნით შეჩერდება; ერთ ხელში წერილები, მეორეში ანთებულა სასოებელა უკავია. შენდაც ხახვს მიაბრუნებს და პიტერს შეხედავს. რამდენიმე ხანი მისცილებიან ერთმანეთს.

ნ ე ნ ს ი. მოკადემო!
პიტერი შეტყუარდება კარს შემოაღებს.
თ ე მ პ ლ ი. (წარაფად, პიტერს) დღისი გულისთვის, მსახურად!
წაიღე!

პიტერი გადის და კარს მიიხურავს. ნენსი და თემპლი ერთმანეთს შეტყუარებენ.

ნ ე ნ ს ი. ტუთქვად გადავმდე ფული და ბრილიანტები. თქვენიო მინდოდა ხელი შემეშალა. მაშინვე რომ მიგვეცა ფული, იქნებ ულანაგრად დარბურებოთ ჩიკაგოში. შეხედავ და იმ წუთს მიხვები, ვინც ზარანდება.

თ ე მ პ ლ ი. მამ შენ მოიპარე? მაგრამ ამით არაფერი არ შეიტყულება, ქურდი!

ნ ე ნ ს ი. ვინ არის ქურდი, მე თუ თქვენ? თუნდაც ის ბრილიანტები. ვისი ნაიფია? ფული? მატურაჯა? ორი ათასი დოლარი იყო, მე მთავარი — ორასი, პიტერს — ორმოცდაათი. არცა გასაკვირი, რომ დიდად რა შეუწუხებია თავი. თუნდაც ორი ათასი დოლარად, არც მაშინ იანდებოდა. რა მნიშვნელობა აქვს მისთვის, ფული გაქვთ თუ არა, მანქანაში ხომ თქვენი ნებით ჩაუძვრებოთ. კარგად იცის: ცოტას მოიცილს და თავად უშვით ფულს, რამდენიც დასჭირდება, ქმრის თუ მამის ბრილიანტებსაც მიირთმევთ. იმ არამზადამ ეს კარგად იცის!

თემპლი უცებ მოუახლოვდება და სილას გაარტყამს. ნენსი წაბარკვდება. პალტოს ჭიბიდან ფული და ბრილიანტების კოლონი გადმოუვლივდება. თემპლი შერჩდება, ფულსა და მჭირფასულობას უფურებს. ნენსი განაგრძობს.

ისაა, ყველაფერს რომ ღუპავს. როცა ცოლი ბრილიანტებშია ჩაფლული, ქმარს კი ჭიბუში წარიღმინი ხარჭისთვის ორ-ორი ათასი დოლარი აქვს, რაღა გასაკვირია, ვიღაც ვიგინდარები რომ გამოსტყურენ ხელის მოსაპოვებად. ის თქვენი დამაზი ბიჭე არამზადაა. მცემთ, მაინც ვიტყვი — არამზადაა. პირველი არ არის, რომც უნდაც შეხედავ და თქვენც... თავს ტყუილად ნუ იკატუნებთ, კარგადაც გასწოთ. ასეთ ტრუდებს იმწამსვე ვიცნობ. მშვენიერად იცით, სიფათი დამაზი აქვს, მაგრამ ვეგულა, ვესლანი. ნეტავ შემძღობს, მითეც მისთვის თქვენი დამაპლი ფულები, აქედან რომ წაიჭრეთ ფული...

თ ე მ პ ლ ი. აბა, ერთი გაზედე!
ნ ე ნ ს ი. ო, ვიცი, ვიცი. წერილები უკვე აღარაფერ ტყუაშია! თქვენ ვინაა, რომ მისარულ ცნობებს დღურებდით, ძალა რომ იგრძნოთ, რის ძალა, რა ძალა! ძალა კი არა — ჭუჭუი გვირდებოთ. დიახ, ჭუჭუი, ძვალ-ბილიში რომ გაქვთ გამჭარი, რაფან ისეთი წერილების დაწერა მიაზრებოთ, რა უნდა შემიღვაც ამდენი უბედურება მოვიტანა ამ წერილებთან!

თ ე მ პ ლ ი. რამდენი ხანია, რაც მითვალთვალდებ?
ნ ე ნ ს ი. თავიდანვე. წერილების დასაბრუნებლად არც ფული დავკრებდებოდა, არც ძვირფასეულობა. ქალი ქალი უნდა იყოს, მანავს რომ გააკეთებინოს ის, რაც დასჭირდება ის ჩვენივის კარგადა ცნობდით. შეგძლოთ პევე მოვეკვარებინათ ყველაფერი, სახლშივე, ქმრის სათევზაოდ გაგზავნა არც კი იყო საჭირო. თქვენ ხომ ბევრი რამ განწავალეს მემფისში. იმ ხელგანებით რომ გემჭობდათ, საუთარი ბავშვებით დარჩენილით. მხოლოდ მოგენ-ლომდებოდა...

თ ე მ პ ლ ი. მშვენიერ წგნობას მიქადაგებს ქვეყნის ნათრევი! ჩვენს შორის განსხვავება ისაა, რომ უარს ვამბობ ჩემი ქმრის სახლში მემქობაზე.

ნ ე ნ ს ი. თქვენი ქმრის დარდი არა მაქვს. არც თქვენი. მე ორი პატარა ბავშვის ბედ მაწუხებს.

თ ე მ პ ლ ი. მეც ასევე, როგორც ვგონია, ბიკი ბებისა რისთვის გაუფუხავნე? მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩემი ბავშვები მაღარდებს, მინდა ბიკი მშვიდად წაშორდეს იმ სახლდან, სადაც კაცს, მამას რომ ეძახის, ყველა წუთს შეუძლია მოკპირიანოს და წამოსძახოს: „ჩემი შვილი არა ხარო“. ვეციდენება პოუენი ამას რომ ამბობდა...

ნ ე ნ ს ი. (აწვეტიენებს) კარგად მესმოდა რომ უარყოფლით, ისიც კარგად მესმოდა... მზარობდით, თავს იცავდით, ეწინააღმდეგებოდით საუთარი თავისთვის კი არა, ბავშვის გულისთვის! ახლა

პ ი ტ ე რ ი. აბა, დაწვი ადრე, შენს ეპისტოლებს რომ გიბრუნებდი, უარს ამბობდი, იმიტომ, რომ გადაწვეტილების შეტყულის საშუალება არ გქონოდა, დაწვი. წერილებთან ერთად ხომ მეც მომიშორებ.

კვლავ შეტყუარებენ ერთმანეთს. მომიხოლოდე!

(პიტერი იცინის)
თემპლი სასოებელას აქრბოს, მოტრიალდება. მაგადასთან მიიღის, წერილებს და სასოებელას სდებს. უახლოვდება პიტერს. პიტერი არ იძვრის. ამ დროის ხელმარცხნე კარში გამოჩნდება ნენსი. ნენსის ვერ ხედავენ.

(პიტერი თემპლს ხეკვება) რა გეპარტება, ჩვენ ხომ ისედაც კარგად ვგრძნობთ თავს ერთმანეთთან? (გულზე იტრავს) ხომ ასეა, ჩემო თოქან?

თ ე მ პ ლ ი. თოქანს ნუ მეძახი.

პ ი ტ ე რ ი. წითური უკეთ გეზეოდა? მე იმავს უარსი ვარ? ერთმანეთს მკოცნიან. ნენსი ჩუმად შეშობის, ჩერდება, შეტყუარდება. აცვი მსუბუქი, მოდივებულო პალტო, კაბა, ისეთი, ჩვეულებრივ ძიძები რომ იცემაენ ხოლმე, უწინსაფროდაა, მხოლოდ ჩაჩის მაგირად აბურავ ფედრის დემუქენილი შუაპა, აცისა, როგორც ჩანს.

(პიტერი თემპლს ხელს შეუშუებს) წამოდი, გვიადეო აქედან! (თემპლს მოხარის ზემოდან ნენსის შეამჩნევს, უკან გადახტება)

თემპლი წაწვარად მოტრიალდება და ნენსის დაინახავს. ნენსი უახლოვდება.

თ ე მ პ ლ ი. (ნენსის) შენ რაღა გინდა?
ნ ე ნ ს ი. აბა, დაწვეთ. ქუსლები სიგარეთით მომიწვით.

პ ი ტ ე რ ი. წყუული ზანგის დედაკაცი! ეგებ მოიტანა ფული! (ნენსის აცვირდება. ნენსი ჩუმბადა) ან იქნებ არა? აბა ერთი სიგარეთი მოუტოლო! (ნენსის) ა, გოგოზთის მამხალა, რად მოხვედ?

თ ე მ პ ლ ი. (პიტერს) გარემოდი ჩემოდენი წაიღე და მანქანაში დამელოდე!

პ ი ტ ე რ ი. (ნენსის თვალს არ აშორებს) არა, არა, ჭერ ამ მაიმუნს გავუსწორებდი.

თ ე მ პ ლ ი. გადი! თავად მოვაგვარებ საქმეს. ყველაფერს დაბრუნებებს.

პიტერი ცოტა ხანს ისევ შეტყუარებს ნენსის. ნენსი — არავის, დგან ურჯავდ, მოღუშული, დასაბული, შუგუალი. პიტერი მზრებს იჩეხავს, ჩემოდნებს აიღებს და მთლიანი შუისის სადარბაზო კარს უახლოვდება.

პ ი ტ ე რ ი. კარგი. იცვდე ფული წარათვი! თორემ მე თვითონ მოველაპარაკებო!

(მიღის მაგიდასთან, სასოებელას აიღებს, წასვლას აპირებს, უცებ შეჩერდება, მერყეობს, წერილებს უფურებს) უკეთესი იქნებოდა, რომ თან წამოიღო!

თ ე მ პ ლ ი. წაიღე.

პ ი ტ ე რ ი. (ნენსის) ყოველთვის მზადა ვარ, მიამუნო, ჩლიქები მიიჭრე, თუნდაც ისე — უსახელდოდ, თავშესაქცევად (ორივე ჩემოდანს აიღებს, კარს გამოაღებს, ზღურბლზე შეჩერდება, თემპლს მიუბრუნდება) აქვე ვიქნები, თუ გადაწვეტილებას შეიტყულო.

გადის, და იმ მომენტში, კარი რომ იხურება, ნენსი ყვირის.

კი გინდათ უველოფერო მიატოვოთ, უველოფერს მიათურებოთ.
 თ ე მ ჰ ლ ი. მიატოვო?
 ნ ე ნ ს ი. დიას. ბიჯის ვეღარასოდეს ვეღარ ნახათ, ეს ხომ
 კარგად იცით? განა ასე არ არის?

თემპლი არ პასუხობს.

თი, ასე მოავგარებთ ბიჯის საქმეს. გოგონას ვიღას უტოვებთ?
 თ ე მ ჰ ლ ი. არაფერს. ექვსი თვისა. თან წაიუყვან.
 ნ ე ნ ს ი. რაღა თქმა უნდა, ვეღარავინ დაუტოვებთ, ვერავის
 თვით შვილს თვის ჩვილს ვეღარავინ დაუტოვებთ თან ხომ არ წაიუ-
 ვანისი გამოდის რომ აკვანთოვ უნდა მიატოვოთ ცუტა ხანს იტი-
 რებს, მაგრამ დამწვდიდით, ძალზე პატარა, დიდხანს ვერ იტი-
 რებს, ასე არაფერს გაიგონებს, არაფერს მოვა საშუალოდ. — სახელი
 ხომ შემდეგ კვირამდე იქნება დაეცელი, იმ დღემდე, სანამ პოუენი
 დაბრუნდება. დაბრუნდება და მა დროისთვის უველოფერო მოვარე-
 ბული იქნება, ბავშვი ღარი იტირებს და დედა ბოლოს და ბოლოს
 შეუშვებოდალ შეშვებს დროსტარებას.
 თ ე მ ჰ ლ ი. პატრო მომპოვოდა?

ნ ე ნ ს ი. (საგარბოდან პატროს აიღებს, აწვიდს) სცობს თან
 წაიუყვანოთ. გასვლით რატომ პოუენს და მამათქვენს ფულეები რომ
 ააღვლით, მართლაც ასე ზნობია... ხოლო საუვარელი თუ იფიქრებს,
 საქმად აღარ ვიბეჭდებო ფულს, ბავშვინად გამოვადებთ.
 მაშინ შეგიბრუნებ რომელიმე ხახვს, კართან მიატოვოთ, და
 იქნებთ თათისფული. მაშინ მტირ გზა აღარ გექნებთ, თავშესა-
 ფარს მემოხვებო მოძებნით!

თემპლი შეკრთება, მაგრამ მაშინვე თავს შეიკავებს.

გამართეთ, გამართეთ თუ გნებავთ! ან იმ არამზადს დუშა-
 ხეთ, მანქანაში რომ გვლოდებთ, და ქუსლები სიგარეტით მომი-
 წვით. როგვეს ვიბარათ, რომ სწორად ამისთვის მოვედი. აი!
 (ფხვს წამოსწევს).

უკველი ღონე ვიზმარ, შემოდინა ესეც ცვალო!
 თ ე მ ჰ ლ ი. უქანსეწელად გეებნები — გაჩუმდი!
 ნ ე ნ ს ი. გაჩუმდები. (გაუნძვრევლად, თემპლს აღარ უყუ-
 რებს, მტირვლედ ეტუტოა ტონისა და ეტსტ-მისიის შეტვლა, ჩანს,
 რომ თემპლს უკვე აღარ მიმართავს) უკველი ღონე ვიზმარ, ვეცა-
 დე ვეცადე რაც კი შემიძლო. ხომ ხედავთ!

თ ე მ ჰ ლ ი. არაფერს არ გეცაპოვება. უკველიწარად მემუქერ-
 ბოდი. ფულიც კი მოიპარე, გასაკვეად რომ მქონდა შეხანული,
 დიას. არც არაფერს იტყვი — ხელს არ უშლიდით. ფული აკრიფეთ!
 ნ ე ნ ს ი. თქვენ ხომ თქვით. აღარ მჭირდება?
 თ ე მ ჰ ლ ი. აღარ მჭირდება. აკრიფეთ.
 ნ ე ნ ს ი. არც მე და მჭირდება.
 თ ე მ ჰ ლ ი. სულერთია, ფული აკრიფეთ, შეგიძლია მომავალი
 კვირის გასამრტელო აიღო.

ნენსი იბრება, ფულს აიღებს, ძვირფასობების კოლოფში
 ჩააწყობს. უველოფერს ამას მაგიდაზე დაალოდება, თემპლი მშვი-
 დდება.
 ნენსი თავს აწევს, შეხედავს.

წუხებარ, — მინდა ვთქვა, ძალიან წუხებარ. — რომ გაგარტ-
 კი. მუდამ ყოველი იკავი ჩემს და ჩემი ბავშვების მიმართ. ძალიან
 მშველიდები. ჩემი და პოუენის შერტებებს ცდლობდი. მაგრამ უვე-
 ლა, ვინც კი ჩემს ამბავს გაიგებდა, მიხედებოდა, რომ ჩვენი ერ-
 თად ცხოვრება შეუძლებელია.

ნ ე ნ ს ი. არა, მე ასე არ ფიქრობ. ანდა რა მესაქმება, ვინ
 ვარ, თქვენი რა ვარ, ვიღაც წაგინ დაეჯაკიც... თუმცა კი გმად-
 ლობთ, რომ შემეცდოდეთ...

თ ე მ ჰ ლ ი. ნუ ამბობ ასე, ნენსი. შენთან ყოფნა უკველივის
 მსიამოვნებდა.

ნ ე ნ ს ი. თქვენი ორი ბავშვი, აი, რა არის მთავარი.

თ ე მ ჰ ლ ი. გიყრამადა ბავშვებზე ლაპარაკს.

ნ ე ნ ს ი. მოითმინეთ. კიდევ ერთხელ უნდა გითხრობ: ნამდვი-
 ლად აპირებთ გაქცევას?

თ ე მ ჰ ლ ი. სხვანაირად არ შემიძლია.

ნ ე ნ ს ი. კარგად იცით, სულ უთუკო ვარ. გასაგებად მიზნა-
 რით, კარგად რომ ვიზრდებ. მიზნარით — „დიას, მართლა გავიქ-
 ცევა!“

თ ე მ ჰ ლ ი. სწორად გაიგე დიას, ასე მოვიქცევა.
 ნ ე ნ ს ი. ფულიანად ან ფულადი-
 თ ე მ ჰ ლ ი. ფულიანად ან ფულადი.
 ნ ე ნ ს ი. ბავშვებს რომ დაუღუპათ?
 თემპლი არ პასუხობს.

თქვენს ქმარს უკვე ეკვი ებარება, რომ ბიჯი მისი შვილია. თუ
 წახალბო, ამაში დარწმუნდება, შეზოწოდება და ბიჯი ცუდ დღე-
 ში ჩაჯარდება. გოგონა? ხელში რომ მოიგებდეს ის არამზად, მიუღ-
 ლობს უველოფერს გამოსტეუებს და მერე ბავშვს ქუჩაში გამოა-
 დებს. ვინდა, რომ ბავშვიც გაიგაწოვნი? ან დაიღუპონ? გინდათ
 რომ შეიგარბონ სირცხვილი, როგორც მე და თქვენ, როგორც მე
 და თქვენ? თქვენ ხომ იცით, რა არის სირცხვილი, სულერთია და
 უმსახურებელი თუ დამსახურებელი. და არც გინდა, რომ მის-
 გან ბავშვები დაიკოვან? ჩემზე უარესი ხარის! დღობია მოწმე,
 რომ ჩემზე უარესი ამ ქვეყანაზე არაფერს შეგონა. აღა, თქვენ ისიც
 არ იცით, რაც იცის ჩემწინაა უწინდურმა დედაცემაც კი, არ
 იცით, რომ პატარა ბავშვები არ უნდა დატარდნ უშუა და სირც-
 ხვილმა. მომლოდ მაგანაა საქმრო მათი დაცვა. უველისი ან იმა-
 თი მინც, რომლებიც დედაც შეიძლება, თუღვც ერთობ. მაგრამ
 ამ ერთისთვის უველოფერო უნდა გაკეთდეს. თქვენ, თქვენ კი ორ-
 ვეს მიტოვებთ აპირებთ, ლაფში ამოსთხოვით. ლაფში, ჩვენთვის
 კარგად რომ არის ცნობილი. როგვ დაიღუბება. ნუთუ ერთის გა-
 დარჩენას მაინც არ შეუცდებით?

დაეინებოთ შესტყვიან ერთმანეთს.

მიზნარით, ნუთუ ხინდის არ გექნება?

თემპლი შეკრთება ნენსის. მანქანის საყვირის ხშირი ხმა
 ისმის.

თ ე მ ჰ ლ ი. დიას, სწორად ასე მოვიქცევა, ბავშვები გრე შე-
 მარტებს. ახლა კი წაივოთ!

თემპლი სწრაფად მიდის მაგიდასთან, ორ თუ სამ ნანქოტს
 აიღებს და ნენსის მიანდის. დარწმუნდ ფულს რომ მოავრ-
 თებს, მაგიდაზე ხელჩანათს აბრუნებს და გახსნის. ნენსი სწრა-
 ფედ გაეჭურება საბავშვო ოთახისკენ. თემპლი შეპურებს,
 ერთ ხელში ფული და მერე ხელში გახსნილი ხელჩანაა უკა-
 ვია.

სად მიიბრუნა?

ნ ე ნ ს ი. (მიდის) ვნახავ, იქნებ ბავშვს რამეში ვპირდები.

შეჩერდება და ისე უცნაურად შეხედავს თემპლს, რომ
 ეს უქანსეწელად გეშვდება და უურადლებო აკვირდება ნენ-
 სის. ნენსი ისევე ლაპარაკობს, როგორც ადრე და მხოლოდ მერ-
 რე გახდება ნათელი. თუ რას ნიშნავდა მისი სიტყვები.

უკველი ღონე ვიზმარ, უკველი ღონე ვიზმარ, უკველი ღონე, რაც
 კი შემიძლო, ხომ ხედავთ.

თ ე მ ჰ ლ ი. (მბრბანებულად) კმარა, გაჩუმდი!
 ნ ე ნ ს ი. (წყნარად) კარგი. ჩუმად ვარ.

საბავშვო ოთახში შედის. თემპლი ფულს ხელჩანაში შეი-
 ნახავს, ატრახებს და მაგიდაზე დადებს. შემდეგ ბავშვის საგნე-
 ბიან ჩემოდანს მიუბრუნდება, განიჩავს, შემდეგ ძვირფასუ-
 ლობის კოლოფს ჩაღებს ჩემოდანში და დაეკავს. საბავშვო
 ოთახის ჭურბოზე ნენსი გამოჩნდება, დარბაზს გაავლის, მო-
 პირდაპირე კარისკენ მიემართება. თემპლი უყურებს.

თ ე მ ჰ ლ ი. ნენსი!

ნენსი შეჩერდება, და დგას შემოებრუნებულად.

ჩემუკ ცუდს რე იფიქრებთ ისე ისე ჩემი დაი ხარ.

ნენსი ელოდება. ერთ წერტილს მრეკვია, ვეღარავინს ხე-
 დავს.

თუ რამე გამოაშკარავდება, ვიტყვი, რომ შენ უკველი ღონე იხმა-
 რე, რაც კი შეგიძლო. მართალი ხარ: საქმე წერილები როდია,
 მთავარი მე ვარ, მე ვაგებ სასუსს!

ნენსი ზღის,
ნახვამდის, ჩემო ნენსი!

ნენსი კარს უახლოვდება.
განსაღებო ხომ გავქვს. ფულს დაგიტოვებ აქ, მაგიდაზე, აიღე...
ნენსი გაღრმავდა,
ნენსი!

ახსუბი არ არის. თემლის რაღაცენი ბუნს კარს უუტერებს,
შემდეგ მარტოაღივს კვეშ ნენსისთვის განკუთვნილ ფულს და-
მადგას. მაგიდიდან საბანს აიღებს და საბავშვო ოთახისკენ
გაეშურება, და განისის შემზარავი კვილი. ნენსი კვლავ გა-
მონრდება. სინათლე ნელა ქრება და სანამ არ ჩამობნელებდა,
თემლის კვილი იხმის დიდხანს.

მემაქვს სურათი

თორმეტი მარტი, 3 საათი და 9 წუთი. გუბერნატორის კაბინე-
ტი. თემლი მუხლმორეკლია. აქვეა სტივენსი. პოუენი ახლა გუ-
ბერნატორის ადგილას დგას. გუბერნატორი წასულია და თემლმა
ჭერ კიდევ არ იცის ეს ამბავი.

თემლი. (ისევ მუხლმორეკლია. ბნელში ლაპარაკობს)
მორჩა და გათავდა. ზოგადი პოლიცია. ნენსი ჩამობნელებულ სამ-
საჩუქლოში იქნა და მოიქცა: „დაიბ, უფალო, ეს მე ჩავიდინე“.
მე მათთან ვეაყი. მე ვიდექი, ნენსი იქნა. იმ დამეს ჩვენ ორი-
ვენი, მიტოვებულნი და სამუდამოდ დაღუპულნი უზომოდ ვმზო-
დით. უველდურს ვაკეთებდი. რასაც მიბრძანებდა. ეს მე დავრეკე
პოლიციაში. პოლიციიდან რომ მოვიდინე, „ეს მე ჩავიდინე“, თქვა
ნენსი. და მაშინ მე გადაწყვიტე გაეშურებულაყი და დღემდე
ვდღობდი კიდევ.

სინათლე იწოება. ნელა იხსნება ფარდა.

ნენსი წაიფანებს. ისე წავიდა. არც კი შემოხმებდა. ციხეშიც სულ
ამას იძახდა: „ეს მე ჩავიდინე. ეს მე ჩავიდინე“. დაიბ, ეს ნენ-
სი ჩაიღინა. მაგრამ ნაღვლილი დანაშაუვი ვინ არის, სინამდვილეში
ვინ არის მკვლელი. თუ არა მე, მე, მე! და ჩემს მაგივრად იგი
უნდა მოკლეს!

სტივენსი დაიბრება, მხარზე ხელს მოკიდებს, წამოღობას
სთხოვს. თემლი ეწინააღმდეგება, თავდაბრიალი.

სტივენსი. თემლი, ადექით!

ციდილობს დაეხმაროს. მაგრამ თემლი მის ხელს მიიშორებს
და თავად წამოდგება.

თემლი. ცოცხალი დარჩა, არა, ძია გვიან? (თავს არ აბრუ-
ნებს, ფიქრობს, რომ გუბერნატორი აქნა და მას ულაპარაკებდა)
თქვენ ახლა ნენსის გადარჩენა, დაწვეწვეწული ვარ, მიახლოება,
მიახლოება! თქვენი ერთი სიტყვა საკმარისი იქნება!
(მიტრიალებს და გუბერნატორის ადგილას პოუენს დღინა-
ხავს, გაშეშდება).

პოუენი. რა სასიზღრობაა!

თემლი. (სტივენსს) რატომ, რომ სულმოდამ ცრობთ?
რა გაძლიებთ? იქნებ სამართლიანობა, რაზეც ასე დამაზად გო-
ვარ დაპარაკი. თუცა რატომაც არ უნდა ცრობდით? პირველ-
მა მე დავიწყე არა? (პოუენს) ტყუილად იმდობოდი, შენთანაც ვიტი-
ყოფი უველდურს.

პოუენი. ნენსი ერთმანეთს უნდა დავამდვილო ჩერ კი-
დეც მაშინ, რვა წლის წინათ. გუბერნატორის კაბინეტში კი არა,
დედამწიფის სულ სხვადასხვა კუთხეში, საღადაც ქვესტელში (სტი-
ვენსს) კმაყოფილი ხართ, არა? უველდური თქვენი სურვილისამებრ
მოხდა. რა დაარქვით ამას?.. პო, გამახსენდ—ქვეშარტიბა (თემლს
უუტერებს) ხომ მშვენიერია ეს ქვეშარტიბა!

სტივენსი. ამგვრად გოხოვ გათმოდ.
პოუენი. პო, მართლა, ქვეშარტიბის გულისთვის, მთელი
რით სდ არის წერილობა? ვუტერობ, ახლა უფრო შეეცდება ის
არაშადა, რომ მომივიდოს, მაგრამ კუკუაში წააგებს, ასეო ნაგავში
ძვირს არ გადავიხდი.

(საწერ მაგიდას შემოუტელს და მიემართება იმ კარისკენ, რომ-
ლითაც შემოვიდა).

სტივენსი. წერილები მე მაქვს.

თემლი. გაოცებული შეხედავს სტივენსს. პოუენი შეჩერდება.

თემლი. ხომ გახსოვო, წერილები მაგიდაზე ეწყო. ნენსი იდო
და მე გადმომაქა.

პოუენი იცინის მშრალად. გაბოროტებულა.

პოუენი. მაშ ასე, უველდური რიგეა. ცოცხალმა დანაშა-
ული აღიარა, შინაგონებმა მარტო განიცადა — მშვენიერად მოგ-
ვარად უველდური. მართალია. ბავშვი გეს მივანდებ და მოკლ-
ფიქრობდა, რომ ამით უველდურის გამოსწორება შეიძლებოდა. სხვა-
თა შორის იმ დღობს ჰქონდა თავისი დღობა — ბავშვით ბავშ-
ვის სიცოცხლე გამოისყიდა. მეც ხომ უნდა დამდომოდა ძვირის
ახეი კეთიან ცხოვრება, რომელიც მხოლოდ შინაგონების სწოლ-
ში განვიტოვებ ტოტობს. ერთი სიტყვით, გადვლობთ უფალო, გზ-
ლობთ წმინდაო ნენსი ჩემი შვილის მოკვლისთვის, რამეთუ უფ-
რო მომხიბლავთაყი ჩემი ცოდვის კეთილშობილებით. (ისევ უმხიბ-
რულად იცინის).

თემლი ქვება. წელგამართულია და საღადაც შორს იუტრება
უახროდ.

მართლაც რომ უველდური საუცხოოდ მოგვარდა. უველდური
მშვენიერად. ბატონებო!

სტივენსი. ზოგი რამ კიდევ დარჩა მოსაგვარებელი.
პოუენი. ბრავო! გართობა კიდევ არ დაგიმთავრებია? კი-
დეც ვინ უნდა მოკლან თავშესაქცეად?

სტივენსი. ნენსი.

პოუენი. ნენსი? პო, მართლა, მოახრბობენ, რა თქმა უნ-
და. ვიმდობენ, ვახსნ მთადნის მისი კარის მღებში! ორი რის-
კიანდა ერთი ხომ მაინც დაიბრება. შესანიშნავი თანაფარდობა,
მოწვეულ ღმერთს მტებს ვიდეკე მოთხოვ (თემლს შეჭურებს ზიზ-
ლითა და სტივენსი კიდევ ერთი სიტყვა უნდა მოგვარებ. მინდა
ვიცოდე რა სწერია იმ სანაქებო წერილებში. რადგან აქ აღსარების-
თვის მოსულხარო, ცოცხალი უნდა ვიღობო — თავის ნაწილობით
თემლმა ცნობისმოყვარეობა გამოიჩინა. ვუტერობ, ფრად ამა-
დღევალბე წერილმანებს ამოვიკითხავთ. ჩვენი მხარული უტრინე-
ბის დროს კი სხვაგვარად მთაყვედობდა, შეიძლება ითქვას ჯორჯად
მოკრძალებულად, რამდენადაც შეიძლება ადამიანი მოკრძალებუ-
ლი იყო ბავშვის ჩახახვი წუთებში).

სტივენსი. პოუენ, გარულდი!

პოუენი. ბუნებრივია, ვუტერობო, ეს აღზრდის შედეგია-
მეთოი, იმ აღზრდის, ორ სკოლაში რომ მიიღო — კოლეჯა და
სარისკიოში. და იმგვარად სურდა მეორე სკოლის დაეწვეება, რომ
დაუსრულდებოდა პირველ იხსენებდა. ჩემთან გამოდებს აბრბება,
სხვადასა კი... (სტივენსს ეცხეს შეაჩნებს) კარგი, კარგი, ჩემო
ბატონო, დამშვიდობე! მაგრამ ხომ დამთიანებებით — საწყე-
ნია, ასე რომ მოხდა. ჩემი წყალობით მემფისში აღმოჩნდა, მე კი
საზღაურს ვიხდი — მის ბრყინეაღად ვანათობის საყოფს ვიხ-
ვევ.

სტივენსი. თუ არ გაჩერდები — ვაგარტამ, პოუენ.

პოუენი. არა, არ გაჩერდები. საინოების განსახიბრება
იყო ჩემთან. მხოლოდ ჩემთან... (უცხეს აქვითინდება, თუმცა მთე-
ბრუნდება) სხვებთან კი მრუბობს განაგრბობდა (სტივენსი მი-
ვიარდება, პოუენი ხელებს დაუტერებს) თავს ნუ დაიღობ, გვიან!
(უუტრავებს) რვა წლის თავშეკავების შემდეგ დამბორუნდა ძალა
და ვეუტრება. და ამით ვინაგრბობდ, რომ ჩემი ცხოვრება გავ-
წმინდე უყოველგვარი სინამდვილისგან (ორვეს უუტრებს და
ყრულ ლაპარაკობს) მე თქვენ ორვენი მძულხარბი (თემლს რომ
მიუბრუნდება, ჩაიყინება) მშვიდობით, თორჩა.

სტივენსი. პირველ რიგში ეს სახელწოდება თავმოყვარეობა უნდა მოიწოდოს.

ჰოუენი. რაღა თქმა უნდა! ჩასაკვირველია! (კარისკენ მიემართება).

თქმალი. (უცებ ფეხზე წამოდგება) სად მიდისარ?

ჰოუენი. გამოსართობდა. თუ დაღვრა არ დამავწყნა ამ რვა წლის განმავლობაში. თუ ხევა რამე შეგიძლია შემომთავაზო?

თქმალი. ბიჭი სად არის?

ჰოუენი. ჰო, ის, რომელიც ცოცხალი დარჩა? (სტივენსს) თქვენთანაა, სახლში, თქვენს მეუღლესთან, რაო, საშინაო? თქვენი ცოლი ხომ არ ხოცავს ბავშვებს? (მტკიცე ნაბიჯი კარისკენ მიდის).

თქმალი. ჰოუენ, არ მიმატოვო!

ჰოუენი გარის, არ უნახებებს.

ღმერთო ჩემო!

სტივენსი. წავიდეთ.

თქმალი. (გარისდებულს) ხვალ, ხვალ, ხვალ და კიდევ ხვალ.

სტივენსი. დიახ, ხვალ ყველაფერი თავიდან დაიწყება. ისევ დაამტყრებს მანქანას, და ისევ დასჭირდება პატიება, პატიება რვა წლის განმავლობაში, სანამ კიდევ რამეს დაანგრევს (ხელს მოკიდებს ხელზე). წავიდეთ, თქმალი, უკვე გვიანია.

თქმალი. (ცინიანადღმდგება) გუბერნატორმა რა თქვა?

სტივენსი. გუბერნატორმა თქვა: „არა“.

თქმალი. რატომ? ხომ ყველაფერი გაივალ!

სტივენსი. შეწყალების უფლება არა აქვს.

თქმალი. შეატის გუბერნატორს? რომელსაც კანონი ანიჭებს მსჯავრდებულის შეწყალების სრულ უფლებას!

სტივენსი. მხოლოდ მართლმსაჯულებასურ არ ყოფილიყო დამოკიდებულნი, ნამდვილად შეუძლებელი ნენსის დაცვას, როგორც შეშლილის და აქ მოსვლას არ გამოულებდი.

თქმალი. მარტო მე კი არა — ჰოუენიც აძულდეთ, თუმცა მაყვის როგორ მოახერხებთ (უყურებს) აი, თურმე რად აღმოჩნდა მანქანაში რაღაც უწყნებობა, შემდეგ საბურავის გამოსაცვლელად შეუწოდებთ. თქვენ ტელეფონზე აქვთ მისთან და ჰოუენი მოვიდა და მაინც უშედეგოდ. ტექნიკარების, სამართლიანობის მუშაობის! რა საქირი იყო — ნენსი მაინც უნდა მოკვდებოდა.

სტივენსი. გუბერნატორს არაფერი უთქვამს მართლმსაჯულებასზე. გუბერნატორი ლაპარაკობდა პატარა ბიჭზე და მისი მომავალზე. თუ თქვენს ჰოუენთან ერთად მასთან დარჩებით. ნენსიმ ყველაფერი გაქრია, ბიჭი რომ გადაგჩინა. უკიდურეს საშუალებასაც მიმართა. ნენსი ახლა განიცხლებული და დაღუპული.

თქმალი. ყველაფერი მივატოვებ — ოჯახი, ბავშვები, ნენსიმ თქვენ ხსომ ვიზიხართ?

სტივენსი. ნენსიმ ყველაფერი გააკეთა, რომ თქვენ ისინი აღარ მიტოვებოდით. და რომ ასეთი — ამას დამტკიცებს პარასკევი დღე.

თქმალი. მარასკევი! რა შვიი დღეა. გვირ, რა შემზარავი დღეა! ნეტავ ეპატრიონთა მისთვის, და ამით ყველაფერი დასრულდებოდა. ჰოუენს შემოლო გულდამშვივებით გამოკვამდე უჭამხი, და მანამ მეც წავიდეთ. მაგრამ გვიანია; ყველაფერი დასაზარადა და ცხოვრება მაინც უნდა განვაგრძო — ხვალ, ჯეგ და ასე; სახუდამოდ...

სტივენსი. წავიდეთ, თქმალი, წავიდეთ...

თქმალი. (ცინიანადღმდგება) ზუსტად ნენსისთან; რა გიპასუხებათ, ვიცი, დღეს არაფერი უთქვამს...

სტივენსი. ერთი კვირის უნაჩვენებია...

თქმალი. იმ დღეს, დღემე რამ გამოგავანათა, რა თქვა? სტივენსი. თქვა, რომ იმ უნესურს ძალაუფლებებს, რომელიც მას გააჩნია, არაფრის შეცვლა არ შეუძლია. ვერ გააუქმებს განაჩინა, რომელიც ნენსიმ დაამსხურა თავის საზარელი საცქილეთი, თავისი უხადრეუი, დაღუპული, არაფრად კეთებული საცოცხლო.

თქმალი. (დაბნეული) მაგრამ ნენსი ისევე დიდებოდა, ისეთი მოსიყვარულე; დამის ორ სახაზე აქ მოვიდა, როგორც ჩანს, იმდროს კი არა, რომ ნენსი გადაგჩინა, არამედ იმისთვის, რომ

უცხო ადამიანის თვალიწი ქრისთვის აღსარება მეტყვა, გამეხსილავა, რასაც მიღეს ეს წლები ვნადავდი. მხოლოდ იმდროს მივხვდი, უნაყოფი, რომ გავმეხსინებო.

სტივენსი. დიახ, სწორედ ამიტომ, თემალ, მაპატიეთ, რომ აქ მოვიყვანე, მაგრამ ეს საქირი იყო იმისთვის, რომ ნენსი მარტოდ არ დაჩენილიყო. დეი, მისმა გუფრამ მოქმედებამ სარგებლობა მოიტანის, დეი, იმ ქვეყნისადეც დიდებულა. გადაარჩინოს პატარა ბიჭის მომავალი. აი, აქ რისთვის მოხვედით.

თქმალი. კარგი, ეს უკვე ვაგაუთეთ: ახლა ხომ შეგიძლია შინ დაბრუნება?

სტივენსი. დიახ, მაგრამ ჭერ ნენსის სახანავად წყავალი. თქმალი. ჩვენი მიაღწია და ვეცხეთი, რომ ჩამოარჩინებენ?

სტივენსი. ნენსის არ უნდა, რომ შეიწყალოს. მაგრამ შეიძლება რაღაც იმედო აქვს, შეუნდობელი იმისი ნატავალი.

თქმალი. წავიდეთ ნენსისთან, აუცილებლად წავიდეთ. (კარისკენ წაბარბაცდება, სტივენსი მიეშველება. მაგრამ თემალ ხელს გაითავისუფლებს და ისე მიდის, სხამარტულითი ლაპარაკობს თავისუფალი) ნენსისთან წავიდეთ რომ ჩემი სული გადაარჩინოთ... თუკი მე ის გამაჩინა... თუ არის ღმერთი, რომელიც მას უშეშებ... თუკი ღმერთი მოისურვებს ჩემი სულის გადაარჩენას...

მეშვიდე სურათი

თორმეტი მარტი, 10 საათი და 30 წუთი. ციხე. მნახველთა დარბაზი პირველ სასაუბოზე. მარცხენაა საცხოო კანცელარიის კარი ვებერთელა სასაუბოთურა. სივრცეში, ქუჩის მხარეს — სქედის გაიხსნა ერთადერთი ფანჯარა. ხელმარტვნი, მეორე კარი გაიჭრაბაღებს და შემოდის სტივენსი, რომელსაც შემოკუევა ციხის ზედამხედველი. სტივენსს ისევე აცვია, როგორც ეცვა მეტყვე სურაბში. ზედამხედველი უთქვამდა, უსაყლო სერანგეშინილი. ფეხზე, მუხლებზეთი ჩამოკონწალებული აქვს გასაღებების შეკევა — იმეგრად, როგორც ფერმეტილი დაკავთ ფარანი. შემოვა თუ არა, კარს მხარტვას. სტივენსი იქვე კართან მდებარდება. დაიჭირ კარს ჩაქეტებს.

ბნი ტაბსი. ახლა კი პატომარს მოვიყვან.

სტივენსი. დეიდაცეთ, სანამ ჰოუენ სტივენსი არ მოვიდა. განყარვლება ხომ გაითეთ?

ბნი ტაბსი. დიახ, ჩემი ცოლი მას უნებრებს, შემომალა კანცელარიამდე დავუცდილო.

სტივენსი. არ არის საქირი, პატომარი თავს როგორ გრმობს?

ბნი ტაბსი. თვინიერთა და ჩუმი. „დეიახ, ბატონო“, „არა, ბატონო“. ვინ იფიქრებდა, რომ ამ მძორს შეძლებო მოცელო...

სტივენსი. თქვენ უთხარბო, რომ ჩვენ მოვოდლით?

ბნი ტაბსი. არა. მგინი ეშხაღება...

სტივენსი. ეშხაღება?

ბნი ტაბსი. თავი მოკუეავს წესრიგში. ხვალ დილით გახანადებენ. პატარა ოკუპირაია, დაფიქრება კი მოითხოვს. ერთი სიტუვიო, ეშხაღება. მღვდელი მოითხოვა.

სტივენსი. თქვენთვის არაფერი არ უთქვამს შესხალი შეწყალების თაობაზე?

ბნი ტაბსი. შეწყალების? რომელი გუბერნატორი გაბედავს შეიწყალოს მეცელი, რომელმაც ჩელი ბავშვი დაახარა. ჩვენს თანამოქალაქებს სამართლიანმა უყვართ — ციხეს დაფანვეს. ამ კვირაში თქვენ ყველაფერ ნახულიბოთი, რამე სათქმელი რომს მქონიდა, ადვოკატს მიმართავდა და არა ციხის ზედამხედველს (რომისმოყვარებაა დეტეუბა სახეზე) მართალია, მეტრ, რომ გუშინწინ ზანგე პატომრეთთან ერთად მღერლით?

სტივენსი. მართალია.

ბნი ტაბსი. თქვენ სიმღერა ვიყვართ?

სტივენსი. არა, მაგრამ მშველის ხოლმე. ხანდახან.

ბნი ტაბსი. ეს კარგია, მეტრ, ჩვენი კონსტიტუცია ამტკიცებს, რომ ჩვენ ყველაზე თავისუფლინი ვართ. როგორც ჩანს, ზანგეხსაც სჭირდება დაზმარება; ისინი ყოველ საღამოს მღერაინ. ციხე კი არა, საოპერო კლასია. ამასთან — სუყველა ბარტიკონები

არაან, როგორღაც მონოტონური გამოდის. ჩვენ ერთი გემოვნები-
სა ვართ თუ არა, არ ვიცო. მაგრამ შე უფრო ბანები მომწონს. შე-
რისი უნდა ვთხოვო; რომელიმე ბანი მოუყაროს. მაშინ გუნდი შე-
იკვება. მტერ, თქვენ ბარბატონი გაქვა?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. დაბ.

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. საწუნია ისინი თქვენზე ამბობენ: „კარგი
თორავა, სიმღერა შეუძლია“. ცუდი თითარები არასდეს მდგ-
რიან, ასე უფრობენ. ზანგებს საუთარი შეხედულება აქვი, არა,
მტერ? რაღა თქმა უნდა, უსაფუძვლოდ არ უყარაბართ. თქვენ სა-
სამართლოზე არა მარტო იცავდით ზანგის ქალს, არამედ თქვენი
ახლოდების წინააღმდეგეცად გამოხედით — ამ ზანგის დედაქა-
ცმა ხომ თქვენი ნათესავი ბავშვი მოკლა. თქვენი შელოშვილი, შე-
იძლება ითქვას. იშვიათი შემთხვევა, და მე...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. მხოლოდ ზანგები გვათ?

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. თითქმის. ეს ქუჩიდანაც კარგად მოჩანს, რო-
ცა ზანგის ხელებს დაინახათ.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ხელებს?

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. დაბ. ხელებს ვისთვის შორის, თვით
პატარბები კი არ ჩანან. შავ ხელებსდა დაინახათ, ვისთვის შო-
რის მიქცეულებს. საღამოს პაქლიანდ რომ ვერადგობი, აუცილებ-
ლად საიქმლებს შეხედავ, ხელებს დაიხოვლი და დაემშვიდობები —
ველოდ პატარბი აღდგოლა-მეტიკი

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ხომ წყნარად არიან?

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. დაბ. ჩემოც კი. რამდენი უსიამოვნება მოგ-
ვაუნა... ხომ გახსოვ?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. არა.

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. სწორედ ის ხანი იყო, ცოლი რომ მოუყვდა.
მხოლოდ ორი კვირის დაქორწინებოდა იუნენ. დაზარა. ჯერ,
რომ მოდლიოყო და დასძინებოდა, მთელი ღამე ველებზე დაე-
ხებებოდა. მაგრამ ამან არ უშველა. მაშინ, ისევ ძილის გულისთვის,
მაგრად გამოთავა. აც ამან უშველა. მერე ჩხუბი დაიწყო. კარ-
ტის თამაშის დროს ერთ თეთრკანიანს ეყვო გამოქურა. ამის შემდეგ
დაიძინა და რამდენი ცოლი... სწორედ ასე მძინარე იოვა შერიფი-
ის სახლის აივანზე, ცოლის მოყვანისას რომ დაიჭირავა, აქ უნდო-
და მოხუცებულყო და დესრულებინა თავისი დღეები. საშუ-
პარად, შერიფი ვაზოაღვიდა და მასწავლ წამოხტო; შერიფმა, მე და
ხუთმა ზანგმა პატარბა ძლივს შევძელით ჩემის წაქცევა და
გაქავება. სანამ ხელებსდა ფეხებზე ხუნდებს დავადგებდით, ია-
ტაქს გავაქარით, ადგომის საშუალებას არ ვაძლევდით; ზემოდან
ნახვარი დღეები კაც დაწავა. და რას ფიქრობთ, რას ამბობდა?
სულ ასე იმბოდა: „ფიქრი ვეღარ შემეწვევტია, ფიქრი ვეღარ შე-
მიწვევტია“.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლა?

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. უკვე აღარ ფიქრობს. მთელი დღე დგას, ვი-
სოსებზე ხელებდაქრენილი. მაგრამ გარეთ არ იურება. ცეცხლს
ჩასტყურის და დროდდრო გადაადგობებს ხოლმე ხელებს ვისოსე-
ბზე.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ისიც მღერის?

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. არა, ასეთები არ მდგრიან. ეველაფერი მორ-
ჩა. აღარ შემეძრებებს. რაღა დასამალია და ციხეში უფრო ზანგები
მეყარა, ვიდრე თეთრკანიანს, ყოველთვის უფროდგობენ რომ
არაინ, სულ დუდღუნებენ, სულ ჩხუბობენ. ზანგები კი პირიქით,
ორ-სამ დღეში ისე შეიწვევიან და ისე არხებინად არიან, როგორც
საყოთარ სახლი.

აკუენებენ. შემოდის ჰოუენი.

წავალ. კლბატონ სტივენსს დაველოდები. ნახვამდის.

გაღის.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. რად მინდათ ამ მოსვლა?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ოხ, ოხინა ჭერ გადმოვტყ. აი ეს (შეკრას აწე-
ღის).

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. (შეკრას უყურებს) რა არის?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. წერილები. მოხოვეს, რომ შენთვის გადმომე-
ცა.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ვინ გხოვოთ?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. განა სულდრით არ არის? აიღეთ, იმედია, იცი
როგორც უნდა მოიქცე.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. თქვენ იცი თუ?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. წაუთხოვად დაწვი.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. წაუთხოვა (იცივის) რა თქმა უნდა, წესებზე
მა არ უნდა იკადროს ამ წერილების წაუთხოვა. იმისთვის
ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. თავის ცოლის ლიტერატურულ ნიჭს გაეცნოს. მაგრამ მე
ვარი წესები კაცი?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლა შეგიძლია ამის დამტკიცება. პირველ რიგ-
ში, დაიწყო შენი წრე, საზოგადო ამის დამტკიცება. საყარბი
ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. უბრალო ადამიანი იყო.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. თქვენთვის კი არის ცნობილი, რას მქვია ადამი-
ნი? მოგილოცავთ, მე ევეი მუარება (კარსკენ მიღის), მივდ-
ვარ, არ მინდა თქვამათა შეხედრა.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. მე კი გოხოვ დავიადო და მის გვერდით იყო
ნენსისთან დამარჯის დროს.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. არავითარ შემთხვევაში. არც მისი ნახვა მსურს,
არც ნენსის.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ხომ შეიძლება ნენსიმ გომელოთ?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ნუთუ? მაინც როგორ?

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. საბებია გოხოვით და თვითონაც გასატოთ.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. თქვენ იცი, რა არის საბებია? მე თქვენით აღ-
ტაცებულნი ვარ!

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. (გაცხარებულნი) თუ იმის შრიდგა, რაც გუბერ-
ნატორთან მოხსინე, მაინც ვერ მიხვდები, რას არის მუარება, — უკა-
ნასკნელი კაცი ყოვლად!

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. (შეკრებაზე) უცებ სახეზე მდგარა დავეტყობა.
თავს აქვებს და მერე აღარ უყურებს სტივენსს, ყრულ ლაპარაკობს)
უკანასკნელი კაცი რომ ვყო, ეველაფერს შეველოდობა, მაგრამ
მე ჩვეულებრივი ადამიანი ვარ (სწრაფად შემოვლოდებ) ომ,
უკვე აღარაფერი მესმის. აღარაფერი მესმის!

სტივენსს უახლოვდება, ხელზე ხელს მოიკიდებს.

მივდვარ, გვეინ, გოხოვ მაპატრონო ეველაფერი.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. წადი ბიუსთან. წერილები დაწვი. შემდეგ აი-
ძლება მოხდებოდ.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. წადი ბიუსთან. წერილები დაწვი. შემდეგ აი-
ძლება მოხდებოდ.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. უარკრავად ვარ, ბატონო...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. (სტივენსს) რა დონერი უმწველია კარი იმბოთ ჩაქცე-
ბით. რომ ჩვეულება მაქვს ასეთი, ყოველივე ევეის გარეშე, დამოჩე-
რეთ.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. მჭერა.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. იმ ახალგაზრდა კაცს კი რაღაც ეგონა,
როგორც ჩანს აქვს ამისთვის საფუძველი. სხვათა შორის,
ერთი ბიძია მუადე, ცოლი მანქანის კატასტროფაში დაღუ-
ბა. და ამის შემდეგ ეველაფერს ევეით ევიდებოდა. მიიღებს,
მავალიად, წერილს, შემოატარალებს ასე და ისე. მაგრამ არ გახს-
ნის. თოახში დაბრიალობს, შემდეგ დაჭდება. წერილს წარბუნს-
კული დამკურებს, ჩურჩულებს: „რა უნდა იყოს“. ერთი სიტყ-
ვი, ნაწვარად ევეინი გახდა და მერე, რაღაც სენს რომ სძლია,
წაშობს არ დლოა და მოყვდა. შევიღებს გეუცილები, მტერ,
ციქორედები დნობა ცხოვრებაში მეტად შედის კაცს.

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. (გულმოსული) ძალიან დამავალბეთ, თუ ქალ-
ბატონ სტივენსს მივებობთ.

ბ-ნი ტ ა ბ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ს ტ ი ვ ე ნ ს ი. ახლავ, საწუალი ქალ...

ზედახედველიან ერთად შემოდის ნენსი იმ კარიდან, სცენის სიღრმეში რომ მოჩანს, იქვე შეტრდება. აცია ისე, როგორც პირველ სურათში.

ბ-ნი ტაბსი. აი, შტერ; გამოიყენე თქვენი დრო. ბ-ნი ტაბსი. ჩვენ დიდხანს არ გავჩერდებით.

ბ-ნი ტაბსი გადის. ნენსი გაიჭრეკვალდ უურუბებს მნახველებს.

თემალი. (უახლოვდება, ხელს მოკიდებს) ნენსი! შენ ხარ აჰ, მე კი, როგორც ხედავ, გარედან მოვიდი. შენ აქ დარჩები, მე კი თანაუფლად ვიცი.

ნენსი. ასე უნდა იყოს (სტივენსს) მიცით წერილები პოუენს?

თემალს რაღაცის თქმა უნდა, მაგრამ სტივენსი შეაწყვეტი ნენსს.

სტივენსი. დიახ, როგორც მოხოვეთ. თემალი. (შეშინებულ) თქვენ წერილები მიცემთ? რატომ?

ნენსი. რომ პოუენმა ისინი დაწავს. თემალი. მის ადგილას ვერაფერ შემტვბდა, რომ წერილები არ წავიციოდა. მე ეს ვიცი. ახლა ჩემთვის ყველაფერი ნათელია. თვალი ამხილა.

ნენსი. ბევრი ცოდვის ჩაენდა შეუძლია პოუენს, მაგრამ არ წაიციოდას წერილებს, რომლებსაც მისი ცოლი სხვა მამაკაცს სწერდა. მან ისინი უკვე დაწვა.

თემალი. ტყუილს ამბობ, როგორ შეგიძლია იცნო, როცა... ციხეში ხარ?

სტივენსი. კმარა, თემალ, ნენსი, რაღა თქმა უნდა, მისხბურებს იმას, რომ თქვენ მოუხმინათ.

ნენსი. პოუენს რომ წავიციოდა წერილები, თქვენგან აუცილებლად წავიდოდა. არის სიტყვები, რომლის დაიწყებაც შეუძლებელია. მაგრამ პოუენმა წერილები მაშინვე მოსია. და უკვე აჯაროსოდს მაგატკევეთ არც თქვენ, არც ბიუსი, თუ თქვენ თავად არ წახვალთ მისგან.

თემალი. ახლა უკვე არაფრის გაკეთება აღარ შემძლია, ნენსი, არაფრის!

ნენსი. ვიცი, სადაც იყავით აღამით, თქვენ და ის... (სტივენსზე მიუთითებს) მერთან! რა, რა თქვა?

თემალი. დებრთო ჩემი! მერთან? არა! თვით გუბერნატორთან, ჭეკსონთან ვიყავით. იმ წუთის მიხედვით, რაღა თქმა უნდა, გვერის გუნში შეინან აღარ მოვიდა, ხომ მართალი? ის კი არ გვეცოდნება: რა თქვა გუბერნატორმა. როცა მასთან ვახუბრობდით, შენ თოთქმის აღარ გვახსოვდი. როგორც ჩანს, იმიტომ არ მივედით გუბერნატორთან, რომ შენი შეწყვეტა ან დაცვა გვეხოვრა. თმცაც ეს იყო ჩემი უფლება, ჩემი მოვალეობა... ასე წუ მიუყრებ!

ნენსი. მე თქვენ არ გუყრებთ, ყველაფერი რიგზეა. ვიცი რა ვიპასუხო გუბერნატორმა. შემეძლო წინასწარზე შეთქვა, რასაც ვიპასუხებდი. თქვენ მასთან არ უნდა წასულიყავით უფლად უნდა შეთქვა თქვენთვის, როგორც კი გაიჭრა. რომ თქვენ და ის... (ისევ სტივენსზე მიუთითებს) დიახ, უნდა ახედოდა ის ტანზე. შენ არ გავაყებო. თუმცა ყველაფერი რიგზე...

თემალი. უნდა გაგაფრთხილებინე, ნენსი, და მე იქ აღარ წავიდოდი. არც არაფრის ვიკეთებ. ისინი შენ ჩამოახრბოდა, ნენსი, რაღა შეგიძლია, როცა იმით აუცილებლად უნდათ შენი ჩამოსრინება? რატომ არაფერი არა სთქვი?

ნენსი. არ ვიცი. ყველაფრის მიუხედავად ეტეობა რაღაც იმედი სწამდა. იქნებ სასწაულის? მაგრამ ჩემთვის რად უნდა მოხედეს სასწაული? მანც მქონდა იმედი. ადამიანს ყველაფერი უფრო უჭირს, როცა იმედს დაკარგავს. სხარალო ცოდვილი მხოლოდ იმედს ეტყულება, აზბთ იმიტომ, რომ სხვა აღარაფერი დარჩენია, და როგორ ეპირენება ამ თავის იმედს! სასწაული არ მოხდა და უკვე იმედიც აღარ მაქვს. ასე სკობს...

თემალი. მართლაც ასე სკობს, ნენსი? ნენსი. დიახ, ახლა მხოლოდ არწმენა მჭირდება.

სტივენსი და თემალი ციხისი თვალით უყურებენ.

უნდა აწავსოდ, უბრალოდ: ახლა მე ვიცი რა ვიპასუხო გუბერნატორმა. და კმაყოფილი ვარ. დიდი ხანია უკვე თანახმა ვიყავი, რომ კიდევ სასამართლოზე, მოსამართლესთან და უფრო ადრეც...

საღამოს, სანამ ბავშვს გავიმტებოდი... თემალი. (გამწარებული) გარწმდი! ნენსი. გაგაუფლები. ყველაფერზე ჩვენს მძის მოველაპარაკებო.

თემალი. ეს მძი ვინღა? ნენსი. სახარბოებლავ მიმავლია მძის. ვინც მოკლეს იმითან ერთად. ყველაფერი ვერ გავიგე, რასაც ის ამბობდა. მაგრამ ნე ის მოეცას, რადგან მოკლეს.

თემალი. უფლი შენ სიკვდილის წუთებს შეგიმსუბუქებს, მაგრამ მე როგორ დამეზმარება, რომ ვიცოცხლო? ვიცი, რა უნდა გავაკეთო, ვიცი. მეც მიხვდი იმ საღამოს. მაგრამ არ ვიცი — როგორ უნდა გავაკეთო. სიკვდილი მერთია. მაგრამ უნდა ვიცოცხლო — როგორ ვიცოცხლო?

ნენსი. უნდა გმადეს. თემალი. ვისი უნდა მწამდეს? ხედავ რა დღეში ჩაგვადეს, მე და შენ. თუ ფიქრობ, რომ თავი უნდა დავიცნო ვინმეს წინაშე, მე ამისთვის მზად ვარ. მაგრამ მხოლოდ შენს წინაშე მინდა მუხლი მოვიყარო.

(უხარბულად დგამა მუხლებზე). ნენსი. ადვილი. ქალბატონს არ შეშვენის მსახურის წინაშე მუხლის მოყრა. არის უფალი და მუხლი მის წინაშე უნდა მოიდრიკოთ.

თემალი. არ შემძლია მუხლი მოვყარო ისეთ უფალს, რომელმაც შენ სასიკვდილოდ გაგწირა მხოლოდ იმიტომ, რომ როდესაც მე პოუენთან ერთად გავიქეცი.

ნენსი. თქვენ გაიქეცი იმიტომ, რომ ბიწიერება გიზიდავდა. ისე როგორც მე. რას იზამ, ასეთები გავჩენილვართ, და იმას არ შეუძლია წინაუღდეს ჩვენს ცულ სურვილებს. მაგრამ როგორღაც ყველაფერი რომ გათანაბროს, ტანჯვა მოიგოს და ამით ნათელს წამოხრბოვს ცოდვილსა და უბედურს. მე მჭერა მისი.

სტივენსი. თქვენ მართალი ხართ, ნენსი, უნდა გგტროდით.

ნენსი. გმადლობთ, ბატონო სტივენს, თქვენ ამას იმიტომ მუხმსებით, რომ ფიქრობთ, ხვალისდელ განსაადლებს შეუძნებულებო. მაგრამ მე ხვალისდელ დღის გულსისთვის არ ვამბობ ამას, კი ვიცი, რომ ჩემი მძა გადაგვარენს, მაგრამ ამდენ შენიხა.

თემალი. (წამოდგება, დახეულო) დამთვის ჭერ არასოდეს არავინ არ გადურჩენია, საცუთარი თავიც კი. ისინი მოკლენ, ჩამოგახრბოვენ, შენ კი პატიებას აპირებ.

ნენსი. არავის არ სჭირდება ჩემი პატიება. მაგრამ მკველსაც კი შეიძლება აპატიო. დარწმუნებული ვარ, არის ისეთი ადგილი, და მინდა იქ წავიდე.

თემალი. შენ იქ წახვალ, როცა მოკლდები, მაშინ გაპატიებენ... როცა უკვე მწაწი იქნები.

ნენსი. კი, არა, მიწაში არა. არის ისეთი ადგილი, სადაც თქვენი ბავშვი ვერაფრის ვერ მოიგონებს, ჩემს ხელმძსაც ვერ მოიგონებს.

თემალი. არის ასეთი ადგილი, დიახ, დიახ, არის ასეთი ადგილი, სადაც შენს ბავშვსაც იპოვი. შენ ხომ ამბობდი, რომ ექნისო, უფლთან ძარბედი, და გასართობად თუ სადაც რომ წახვდი, ქმარმა წილად ჩაგატყდა და ბავშვი დაგავდა. მიიხარო, განა არის ისეთი ადგილი კვეთაზე, სადაც ჩვენს ბავშვებს ჩვენს პატიება შეუძლიათ? არის თუ არა ქვეყანაზე ისეთი ადგილი, სადაც აღმამინე, ბოლოს და ბოლოს, დაასრულებენ ერთმანეთის წამებას, ტანჯვას და მკველუობას?

ნენსი. დიახ, არის. სტივენსი. ბავშვის მამამ მტყულებს წილად ჩაგატყავო, როცა თქვენ ფეხმძიმე იყავით?

ნენსი. არ ვიცი. სტივენსი. ჩაგატყათ თუ არა? ნენსი. კი, მაგრამ მე არ ვიცი — ნამდვილად მისი მამა იყო თუ არა. მამა შეიძლება ბავშვი უფლიყო.

სტივენსი. სხვა? ნენსი. დიახ, ბატონო სტივენს, მაგრამ მე ესეც მომტეკვება.

მოსაბოლებული ნაბიებების ხმა მოისმის. ყველა დამაბნელება.

ქ რ ო ნ ი კ ა

გახალბები გაიხრიალებს, კარი გაიკრიალებს. შემოდის ზე-
დამხედველი.

ბ-ნი ტაბსი. როგორაა საქმე, მეტრ?
სტივენსი შეპურებს ნენსის.
სტივენსი. დაბ, დაბ, მშვიდობით, ნენსი... უკვალაფერი
ვიღონე, რაც კი შემიძლია.
ნენსი მარცხნივ კარსიკენ მიდის.
თემპლი. (მიიბრუნს) ნუ მიმატოვებ, ნენსი!
ნენსი. თქვენ მარტალ არა ხართ. (ღვას, შორს მოუპარია მზე-
რა, შემდეგ ყრულ მღერის).

უკვალა ის და სალი კლდე.
განწმენდს ცრემლით ჩვენი კრიალობას,
მოგაგებებს შევას სიკვდილის ვაჟს.

ნენსი გაუკვება ზედამხედველს, გადის. გრუხუნებს რკინის
კარი. ზედამხედველი ისევ გამოჩნდება, გარეთ გამავალ კარს
გააღებს და ელოდება.

ბ-ნი ტაბსი. აი ასე. ამ საღამოს შორეულ და მძიმე გზას
გაუღებია. დღერთა დამოფაროს მისი მგზურობისგან.
(ულოდება, ხელი სახელურზე უკვია).

თემპლი გაქვავებულია, სანამ სტივენსი ხელს ხელზე არ მოკი-
დებს. მასზე თემპლი გამოერკვევა, მაგრამ, როგორც ჩანს, თავ-
ბრუ დაიხვევა, წაპარბადება, ზედამხედველი ძლივ მოუსწ-
რებს, ხელს შეაშფელებს.

აი! საქმი! ახლავა წყალს მოვიტან!
თემპლი. (გონს მოდის) უკეთ ვარ.
მტკიცე ნაბიჯით კარსიკენ მიდის, ბ-ნი ტაბსი აკვირდება.
ბ-ნი ტაბსი. ნამდვილად უკეთ ხართ?
თემპლი. (უფრო მტკიცე ნაბიჯით მიდის კარსიკენ) ბო-
ლიშს ვიხლი.
ბ-ნი ტაბსი. რას ბრძანებთ? მესმის. აქაურობა თქვენი შე-
საფერისი არ არის.

თემპლი. ნეტავ შედეგს ვინმეს ჩვენი შველა! სულ
ერთია ვინც იქნებოდა, ოღონდ ამ უხედურ მიწაზე მარტალ არ
დავრჩე, ოღონდ აღარ ვგრძნობდე გულის ტკივილსა და სიცარიე-
ლეს, ოღონდ უკვალაფერი დამაწაფდეს, ოღონდ მშვიდად დამძინოს,
ოღონდ დამეძინოს!..

პოუენის ხმა ისმის.
პოუენი. თემპლი!

თემპლი და სტივენსი შეჩერდებიან. შემოდის პოუენი, თემპლ-
თან მიდის, მერყობს, ჩუმად ლაპარაკობს.

წავიდეთ, თემპლ, დროა დაბრუნდეთ.
თემპლი. (პაუზის შემდეგ) დაბრუნდეთ? ვისთან?
პოუენი. ჩემთან. ბიკი გველოდება.
თემპლი. შენთან? დაბ, განა სულერთი არ არის?
კარსიკენ მიემართებიან.

თარგმანი ზაურ კილაძემ

● სანამთი ხელოვნების მოუყარული კიდევ ერთხელ მივცით შესაძლებლობა გასცნობდენ რსხვრ სახალხო მხატვრის, ირაკლი თოიძის ნამუშევრების პერსონალურ გამოფენას, რომელიც საქართველოს სსრ ფინანსთა სამინისტროს საგამოყენო დარბაზში გაიმართა. მრავალმხრივი მხატვრის შემოქმედება ამტკრად მხოლოდ პორტრეტული თანრის ნამუშევრებით იყო წარმოდგენილი. ეს ფერწერული და გრაფიკული პორტრეტები მაღალი პროფესიული ოსტატობითაა შესრულებული. მათში სიმათით არის გახსნილი ამა თუ იმ მოდელის განწყობილება, სახაით. ადრეული წლების წაწარმოებებთან ერთად, გამოფენაზე ვიხილეთ ირაკ-

ლი თოიძის ბოლოდროინდელი ნამუშევრები — ნანი ბრევასის, მურმან ლებანიძის, მერაბ ბერძენიშვილის, ლილია აბაშიძის, გელა ჩარკვიანის, შოთა წინწანიძისა და სხვათა პორტრეტები.

● 8 ოქტომბერს შალვა ლალიანის სახელობის ზედიდის სახელმწიფო დრამატულმა თეატრმა სერჯონის პირველ პრემიარად წარმოდგინა ამერიკელი მწერლის უილიამ მაკგივერნის პიესა „ერთი უკვალა წინააღმდეგ“. იგი დღეა თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელმა ვანო ჩიკაბერიძემ, მხატვრულად გააფორმა ლომგულ მურუსიძემ, მუსიკალური მომტავი ეკუთვნის იური ჭაიჭავჭავს. როლებს ასრულებენ საქ. სსრ დამსახურებული არტისტები: დ. გოგიჩაიშვილი, მ. ტოგონიძე, ალ. როგავა, შ. მოსია, პ. წულაია, ბ. ცომაია. მსახიობები: ზ. გუნია, მ. გელაშვილი, ი. მირტუღლაია, ვ. ღვებაძე, დ. ლეკვა, ვ. გაბისონია, ი. გახვიანი, ო. ქურციკიძე, ა. უვანი, ტ. ზურაბაშვი-

ლი, რ. ცხადაია, ბ. შონია, მ. კაკულია, ლ. წულაია, თ. ლაშვილი. თეატრმა მაყურებელს უჩვენა აგრეთვე მეორე პრემიერა — მარკია პარათაშვილის „მაქვს თუ არა სიცოცხლის უფლება“, რომელიც ბავშვთა საერთაშორისო წელს მიეძღვნა. სექტაკალი დღეა თეატრის მოავრმა რეჟისორმა შალვა ჩერქეზიშვილმა, მხატვრია გივი გაბისონია. როლებს ასრულებენ საქ. სსრ დამსახურებული არტისტები: ელ. კეილია, ნ. კობტავილი, ს. ძიძაძე. მსახიობები: ლ. სულხანიშვილი, გ. ოპიძე, მ. ჭავჭავიძე, ლ. კვარაცხელი, გ. გელაშვილი, მ. ყოლაია, ა. თორკია. ორივე სექტაკალი მაყურებელმა გულთბილად მიიღო.

3. გაბისონია.